

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

Raziskovanje etničnosti danes za jutri s spoštovanjem tradicije

---

Program dela
INŠTITUTA ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
za obdobje 2019–2023

Ljubljana, november 2018

POVZETEK.....	3
1. ZNANSTVENO – RAZISKOVALNA USMERITEV INŠTITUTA ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA	4
1.1 Vizija.....	4
1.2 Poslanstvo.....	5
1.3 Poročilo o doseženih ciljih in rezultatih petletnega programa dela za obdobje 2014–2018.....	6
1.3.1 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev	6
1.3.2 Ocena učinkov raziskovalne dejavnosti INV in doprinos k razvoju znanosti in družbe	10
1.3.3 Nastanek morebitnih nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela 2014–2018	11
1.3.4 Pojasnila na področjih, kjer in zakaj zastavljeni cilji niso bili doseženi, s pojasnili zakaj cilji niso bili doseženi	11
1.4 Zakonske podlage in dokumenti razvojnega načrtovanja, ki opredeljujejo delovanje INV	12
1.5 Predstavitev INV na kratko	14
1.5.1 Organiziranost INV.....	14
1.5.2 Osnovni podatki o raziskovalni in razvojni dejavnosti.....	14
1.5.3 Sredstva INV	19
1.5.4 Okolje INV.....	19
1.5.5 Drugo	19
1.6 Ključna področja delovanja INV in znanstveno-raziskovalna usmeritev INV	21
1.7 Pomen znanstveno-raziskovalne usmeritve INV za razvoj znanosti v širšem (svetovnem) merilu.....	22
1.8 Pomen znanstveno-raziskovalne usmeritve JRZ za razvoj Slovenije	23
1.9 Dolgoročni in srednjeročni cilji	26
2. PROGRAM RAZISKOVALNE DEJAVNOSTI Z OPREDELITVIJO OBSEGA JAVNE SLUŽBE TER RAZISKOVALNEGA DELA ZA TRG ZA OBDOBJE 2019–2023	29
2.1 Program raziskovalne dejavnosti, strukturiran po znanstvenih in družbenih izzivih	29
2.2 Podporna dejavnost raziskovalni dejavnosti	35
2.2.1 Infrastrukturni programi.....	35
2.2.2 Druga podporna dejavnost, vključno s fiksnimi stroški upravljanja JRZ in fiksnimi stroški za financiranje instrumentalnih centrov in zbirk	40
2.3 Opredelitev obsega javne službe ter raziskovalnega dela za trg.....	41
3. PROGRAM DRUGIH DEJAVNOSTI INV Z OPREDELITVIJO OBSEGA JAVNE SLUŽBE TER DELA ZA TRG ZA OBDOBJE 2019–2023	42
3.1 Program drugih dejavnosti INV-ja	42
3.2 Opredelitev obsega javne službe ter dela za trg	47
4. PROGRAM INVESTICIJ IN INVESTICIJSKEGA VZDRŽEVANJA ZA OBDOBJE 2019 –2023	48
5. KADROVSKA PROJEKCIJA RAZVOJA S SISTEMIZACIJO PROGRAMSKIH IN INFRASTRUKTURNIH SKUPIN ZA OBDOBJE 2019–2023	49
6. PROJEKCIJA DOLGOROČNEGA FINANČNEGA NAČRTA 2019–2023.....	59

POVZETEK

INV je javna raziskovalna organizacija s področja etničnih študij. Kot je zapisano v Statutu INV-ja: Inštitut multidisciplinarno in interdisciplinarno proučuje naslednje tematike: slovensko narodno vprašanje, položaj slovenskih narodnih skupnosti v Italiji, Avstriji, na Madžarskem in Hrvaškem, položaj Slovencev v državah naslednicah nekdanje Jugoslavije, položaj izseljencev, položaj narodnih manjšin in drugih etničnih skupnosti v Sloveniji, položaj priseljencev in pojavne oblike etničnega vprašanja (etničnosti, nacionalizem) v Evropi in po svetu. Ustanovljen je bil leta 1925.

Vizija INV-ja je – ob upoštevanju družbenih izzivov in ob aktivnem vključevanju v evropski in globalni raziskovalni prostor – doseči znanstveno odličnost, prepoznavnost in mednarodno primerljivost ter postati referenčna (prepoznavna in citirana) institucija na področju raziskovanja etničnosti, mejnosti in (zlasti mednarodne, a tudi notranje) mobilnosti, za kar je nujno potrebno kontinuirano, sistematično in celovito zbiranje, urejanje in obdelovanje, proučevanje in analiziranje podatkov o posameznih specifičnih skupnostih v Sloveniji in zunaj njenih meja. Pri svojem delu se INV povezuje s sorodnimi institucijami v Evropi in po svetu.

V srednjeročnem obdobju 2014–2018 so bili doseženi zastavljeni strateški cilji, ki so zagotovili:

- kontinuirano, celovito in poglobljeno kvalitativno in kvantitativno empirično (ob uporabi sodobnih metodoloških pristopov) in teoretično raziskovanje etničnosti in (med)etničnih odnosov v vseh njihovih dimenzijah in relevantnih kontekstih v Sloveniji, Evropi (zlasti v sosednjih državah in v kontekstu evropskih integracijskih procesov) in globalno;
- publiciranje in diseminacijo raziskovalnih dosežkov, kar je omogočilo prepoznavnost in uveljavljanje sodelavk in sodelavcev INV-ja v domači in mednarodni strokovni in širši javnosti.

INV si v srednjeročnem programu dela 2019–2023 zastavlja naslednje dolgoročne in srednjeročne prednostne cilje:

- stremeti k znanstveni odličnosti in ostati osrednja raziskovalna organizacija za raziskovanje etničnosti in medetničnih odnosov v prostoru, ki ga v geografskem obsegu prepoznavamo kot *skupni slovenski kulturni prostor*;
- (p)ostati ena izmed najboljših in najprepoznavnejših raziskovalnih organizacij tako na regionalni (v prostoru Alpe–Jadran) kot na globalni/mednarodni ravni;
- (p)ostati osrednje raziskovalno stičišče raziskovalcev narodnih manjšin in medetničnih odnosov na prostoru Jugovzhodne Evrope in Zahodnega Balkana.

1. Znanstveno – raziskovalna usmeritev Inštituta za narodnostna vprašanja

1.1 Vizija

Vizija Inštituta za narodnostna vprašanja (INV) je slediti, analizirati, spoznavati in interpretirati družbene procese ter ponujati odgovore na družbene izzive, ki so posledica prepletenosti lokalnih, nacionalnih, regionalnih in globalnih družbenih in razvojnih procesov in trendov, migracijskih in integracijskih procesov, mobilnosti ljudi, blaga, storitev in kapitala, družbene pluralnosti in raznolikosti ter njunega urejanja in upravljanja. Pri tem INV pogloblja disciplinarno, multi-, trans- in interdisciplinarno teoretično in empirično raziskovanje (družbene) pluralnosti in raznolikosti ter zlasti etničnosti z uporabo sodobnih metodoloških pristopov, s čimer prispeva k ustvarjanju vedenja in znanja, ki sta pomembna za trajnostni in uravnotežen družbenoekonomski razvoj, ter k stabilnosti sodobnih pluralnih in notranje raznolikih družb in mednarodne skupnosti. Rezultati in ugotovitve naših raziskav – tako tistih, ki se nanašajo na Slovenijo in slovenske manjšinske in migrantske skupnosti zunaj meja slovenske države, kot tistih, ki se nanašajo na primerjalno, regionalno in globalno raziskovanje navedenih tematik in vsebinskih področij – so nacionalnega pomena in bi morali imeti vpliv tudi na oblikovanje različnih področnih politik slovenske države.

Vizija INV-ja je tudi – ob upoštevanju družbenih izzivov in ob aktivnem vključevanju v evropski in globalni raziskovalni prostor – doseči znanstveno odličnost, prepoznavnost in mednarodno primerljivost ter postati referenčna (prepoznavna in citirana) institucija na področju raziskovanja etničnosti, mejnosti in (zlasti mednarodne, a tudi notranje) mobilnosti, za kar je nujno potrebno kontinuirano, sistematično in celovito zbiranje, urejanje in obdelovanje, proučevanje in analiziranje podatkov o posameznih specifičnih skupnostih v Sloveniji in zunaj njenih meja. Pri svojem delu se INV povezuje s sorodnimi institucijami v Evropi in po svetu.

INV je sodoben inštitut z močno multidisciplinarno in interdisciplinarno raziskovalno skupino. Le z multidisciplinarnimi in interdisciplinarnimi pristopi je možno celostno raziskovati etnično dimenzijo družbene pluralnosti, zato je vizija – stalnica v delovanju INV-ja:

- multi-, trans- in interdisciplinarnost oziroma odprtost za kombiniranje različnih teoretskih in praktičnih pristopov pri raziskovanju. Pri temah, ki jih raziskujemo, moramo upoštevati iskanje ravnovesja med posebnostmi slovenskega prostora in širšim kontekstom, ki terja tako raziskovanje posameznih primerov in segmentov (študije primerov) kot globalni in primerjalni pristop. Na tak način lažje umeščamo naše raziskovalno delo v mednarodni raziskovalni prostor ter iščemo nove povezave s sorodnimi institucijami in raziskovalci;
- negovati in ustvarjati aktivne stike (vezi) s pripadniki različnih manjšinskih skupnosti v Sloveniji, sosednjih državah in tudi širše ter si ob tem prizadevati delovati na način, da so rezultati naših

raziskav na različne načine dostopni tem posameznikom in skupnostim (predvsem v smislu, da se jih jezikovno in založniško odpre čim širši javnosti) oziroma da ti čutijo, da INV s svojim delom naslavlja njihova odprta vprašanja in s tem prispeva k izboljšanju njihovega položaja na različnih ravneh.

1.2 Poslanstvo

Poslanstvo INV-ja je skladno z aktom o ustanovitvi, Odlokom o preoblikovanju Inštituta za narodnostna vprašanja v javni raziskovalni zavod in s svojim statutom (8. člen) opravljati temeljno, ciljno, aplikativno raziskovanje, razvojne študije in ekspertize in strokovna mnenja, publicistično dejavnost, informacijsko, dokumentacijsko in arhivsko ter knjižnično dejavnost na naslednjih tradicionalnih področjih dela in v zvezi z naslednjimi temami:

- slovensko narodno vprašanje;
- položaj slovenskih narodnih skupnosti v Italiji, Avstriji, na Madžarskem in Hrvaškem;
- položaj narodnih skupnosti v Sloveniji;
- položaj Slovencev v drugih državah naslednicah nekdanje Jugoslavije;
- položaj slovenskih izseljencev;
- položaj migrantov v Sloveniji;
- pojavne oblike etničnega vprašanja v Evropi in svetu;
- urejanje in upravljanje različnosti;
- teorija in metodologija proučevanja etnične problematike.
-

Poslanstvo INV-ja je (še naprej) spremljati, raziskovati in kritično analizirati sodobne procese/dinamike, ki vplivajo na spreminjanje različnih vrst etnično-kulturno-jezikovnih pestrosti v naši družbi – v Sloveniji in širše. Hkrati je treba pozornost usmeriti tudi na »klasične teme« inštituta, ki so bile – vsaj v njegovih prvih desetletjih delovanja – osredotočene na tradicionalne etnične manjšine, in jih v tem okviru (ponovno) raziskati s sodobne perspektive, ko inštitut ne igra več »brambovske« vloge in je dostopnost širšega nabora virov in literature mnoga večja in lažja.

Poslanstvo INV-ja v spremenjenih nacionalnih in globalnih razmerah je iskati in najti tista področja in tiste segmente splošnih družbenih zadev, ki se dotikajo etničnosti, manjšinskosti, mobilnosti, mejnosti in drugih tematik, ki so posredno in neposredno povezane z raziskovanjem na inštitutu.

Poslanstvo INV-ja je tudi sodelovanje z raziskovalnimi in pedagoškimi institucijami v slovenskem, sosedskem, evropskem in svetovnem prostoru. Inštitutski sodelavci posredujejo rezultate svojih raziskav študentom dodiplomskega, podiplomskega, magistrskega in doktorskega študija na univerzah. INV opravlja svoje poslanstvo tudi s seznanjanjem strokovne in laične javnosti z rezultati svojega raziskovanega dela, izdajanjem znanstvenega časopisa *Razprave in gradivo*: revija za narodnostna vprašanja, izdajanjem monografij in drugih publikacij ter s predavanji in nastopi na znanstvenih konferencah in v medijih. Predvsem pa si raziskovalci prizadevajo, da s svojim strokovnim delom in raziskavami nudijo podlage za oblikovanje državne politike na vseh relevantnih področjih, ki jih INV raziskovalno pokriva.

Inštitut bo svoje poslanstvo, ki pomeni uresničenje predstavljene vizije, lahko uresničil le s stalno prisotnostjo v strokovni in širši javnosti ter z opozarjanjem na svoje delo in njegove rezultate. Pri tem mora poudarjati svojo strokovnost in široko paleto vedenj in znanj, ki ga odlikujejo, pa se zanje pogosto niti ne ve.

Vrednote INV-ja

Vrednote delujejo kot notranji kompas, ki usmerja ravnanja in vedenja INV-ja in njegovih zaposlenih. Kot globlja prepričanja določajo, kako inštitut in njegovi ljudje izpolnjujejo skupno poslanstvo in sledijo skupni viziji.

Temelji našega delovanja so: strokovnost in odličnost, ustvarjalnost in iniciativnost, etičnost, sodelovanje, pripadnost inštitutu, odgovornost za svoja dejanja ter prilagodljivost in gospodarnost.

1.3 Poročilo o doseženih ciljih in rezultatih petletnega programa dela za obdobje 2014–2018

1.3.1 Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

Iz programa dela INV-ja v srednjeročnem obdobju 2014–2018 so bili doseženi zastavljeni strateški cilji, ki so zagotovili:

- kontinuirano, celovito in poglobljeno kvalitativno in kvantitativno empirično (ob uporabi sodobnih metodoloških pristopov) in teoretično raziskovanje etničnosti in (med)etničnih odnosov v vseh njihovih dimenzijah in relevantnih kontekstih v Sloveniji, Evropi (zlasti v sosednjih državah in v kontekstu evropskih integracijskih procesov) in globalno;
- publiciranje in diseminacijo raziskovalnih dosežkov, kar je omogočilo prepoznavnost in uveljavljanje sodelavk in sodelavcev INV-ja v domači in mednarodni strokovni in širši javnosti.

Z vidika načrtovanih kazalcev (fizičnih in opisnih) smo bili v celoti uspešni (Excel tabela). Z vidika finančnih kazalcev pa smo kljub temu, da smo celo presegli načrtovano število projektov (fizične kazalce), imeli v letu 2017 finančni primanjkljaj, ki je posledica neustreznega vrednotenja nekaterih raziskovalnih projektov.

Pri kazalcu »Mednarodni projekti« (3.4.) smo bili uspešni kot sodelujoča partnerska organizacija.

Pri kazalcu (8) »delež visoko citiranih objav v revijah z največjim dejavnikom vpliva« smo dosegli načrtovano, toda pri tem moramo opozoriti, da revije, ki objavljajo prispevke s področja našega raziskovanja, nimajo visokega faktorja vpliva, zato je *h* indeks relativno nizek. Nekatere ključne serijske znanstvene publikacije celo niso uvrščene v mednarodne baze, predvsem pa v teh bazah ne obstaja ustrezno vrednotenje monografskih objav in poglavij v znanstvenih monografijah, ki so za družboslovno in humanistično raziskovanje in njegov razvoj ključnega pomena.

Pri kazalcu (9) »število vrhunskih raziskovalcev, gostujočih na javni raziskovalni organizaciji« nismo dosegli načrtovanega, kajti gostujoči raziskovalec na INV-ju je bil samo en, načrtovali pa smo dva. Toda pri tem lahko izpostavimo, da je INV v letih 2014–2018 za krajše obdobje obiskalo več mednarodno priznanih raziskovalcev (12).

Prav tako nismo bili uspešni pri doseganju cilja (10) »število slovenskih raziskovalcev, gostujočih v tujih državah«. Gostovanje razumemo kot daljše obdobje, za katerega pa se v tem obdobju raziskovalci niso zavestno odločili. Izbrali so udeležbe na simpozijih ter krajše obiske na tujih inštitutih in univerzah.

Organizirali smo več odmevnih okroglih miz in mednarodnih srečanj ter slavnostno obeležili 90-letnico ustanovitve inštituta.

Opisni kazalci raziskovalnega dela, na katere smo se v srednjeročnem obdobju 2014–2018 osredotočili, so zajeti v naslednjih **tematskih sklopih**:

1) tradicionalne narodne manjšine: položaj manjšin ter percepcije o njih in o drugih v posameznih državah ter v procesih integracije in globalizacije. Pri tem je bila posebno pozornost namenjena evoluciji meja, čezmejni mobilnosti, problematiki manjšinske zaščite in participacije ter problematiki njihovega odnosa z »matičnimi narodi« (angl. *kin nation*) oziroma državami njihovih »matičnih narodov«; problematiki odnosov med pripadniki različnih manjšin v prostoru; problematiki odnosov med samo manjšino in razvojnim vprašanjem, kot je vprašanje, kako sodoben način življenja in tehnologija (v prvi vrsti socialna omrežja) vplivata na ohranjanje skupnosti in njenega jezika ter na njeno strukturo in organiziranost;

2) slovensko narodno vprašanje v kontekstu zgodovinskega razvoja, evropskih integracijskih procesov in globalizacije;

3) narodi brez držav (angl. *stateless nations*) ter njihove emancipacijske težnje in urejanje njihovega položaja in statusa znotraj obstoječih držav ali alternativnih aranžmajev ter vpliv na mednarodno

skupnost;

4) migracije: mednarodne migracije oziroma integracije priseljencev;

5) multi- in interkulturalizem: kolektivne, zlasti etnične in nacionalne **identitete** – formiranje, ohranjanje in razvoj identitet, procesi identifikacije; **jezik** (zlasti jezikovne, izobraževalne politike, revitalizacija manjšinskega jezika) v vseh dimenzijah, vključno z ekonomsko, **politike večjezičnosti**;

6) etnični procesi in odnosi ter pomembni družbeni pojavi (zlasti deviantni, na primer ksenofobija, rasizem, razlikovanje, izključevanje in diskriminacija, nacionalizmi itd., in primeri pozitivnih praks); **integracija**, še posebej integracijske politike; **družbeno vključevanje** in njegov širši kontekst;

7) meje (teritorialne in neteritorialne, še posebej problematika meja v kontekstu integracijskih procesov) in **mejnost** (v vseh dimenzijah); **čezmejno sodelovanje, transnacionalnost; procesi evropske integracije** in njen razvoj (vključno z razvojem federalizma) – zlasti etnične dimenzije razvoja evropskih integracij;

8) (trans)generacijska **transmisija množičnih travm**, komunikativni in kulturni spomin/memorija;

9) upravljanje različnosti (vključno s preprečevanjem, upravljanjem in razreševanjem kriz in konfliktov) in **državljska vzgoja** oziroma vzgoja in izobraževanje za demokratično državljanstvo itd.

10) razvijanje raziskovalnih in metodoloških pristopov, metod in metodologij (v kontekstu metodološkega pluralizma) za proučevanje kompleksnih družbenih pojavov.

Poleg zgoraj navedenih raziskovalnih vsebin pa smo si v srednjeročnem načrtu 2014–2018 postavili še naslednje cilje, ki smo jih prav tako uspešno realizirali:

- ustanovitev Enote Reka;
- pridobitev Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o preoblikovanju Inštituta za narodnostna vprašanja v javni raziskovalni zavod (Uradni list RS, št. 55, 6. 10. 2017, str. 7268), INV-ju omogoča opravljanje strokovno-razvojnih nalog za različna ministrstva in urade v Republiki Sloveniji;
- preselitev v obnovljene prostore na Erjavčevi 26.

Tabela 1: Poročilo o realizaciji uspešnosti zastavljenih ciljev v obdobju od leta 2013 do 2018

	Kazalnik	Izhodiščna vrednost 2013	Načrtovana vrednost v petletnem programu dela za 2017	Dosežena vrednost 2017	Načrtovana vrednost v petletnem programu dela za 2018	Ocenjena dosežena vrednost 2018
1.	Število prijavljenih patentov	0	0	0	0	0
2.	Število inovacij	0	0	0	0	0
3.	Število raziskovalnih projektov	13	18	14	18	19
3.1.	Število projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in so krajši od enega leta	0	5	0	5	0
3.2.	Število projektov, v katerih sodeluje gospodarstvo oz. drugi uporabniki znanja in so daljši od enega leta	0	0	0	0	0
3.3.	Število projektov, v katerih se ne sodeluje z gospodarstvom	13	11	11	11	16
3.4.	Število mednarodnih projektov	0	2	3	2	3
3.5.	Število projektov (7. OP oz. Obzorje 2020)	0	0	0	0	0
4.	Število raziskovalnih programov	2	1	1	1	1
5.	Število projektno raziskovalnih centrov	0	0	0	0	0
6.	Število mladih raziskovalcev	0	1	1	1	1
7.	Vrednost prihodkov iz trga za raziskave v skupnih prihodkih za raziskave*	n. p.	n. p.	0,28 %	n. p.	0,17 %
8.	Delež visoko citiranih objav (v revijah z največjim impact faktorjem) v vseh znanstvenih objavah	2	4	4	4	4
9.	Število vrhunskih raziskovalcev, gostujočih na JRO	n. p.	2	1	2	1
10.	Število slovenskih raziskovalcev (iz JRO), gostujočih v tujih državah	n. p.	2	0	2	0

1.3.2 Ocena učinkov raziskovalne dejavnosti INV in doprinos k razvoju znanosti in družbe

Opravljenе raziskovalne naloge oziroma študije v srednjeročnem obdobju 2014–2018 so prispevale k razvijanju teorije in metodoloških pristopov na področju raziskovanja etničnosti, manjšinskosti, mejnosti in mobilnosti; vnesle so nove metodološke pristope raziskovanja, ki izhajajo iz različnih disciplin (sociologija, jezikoslovje, etnologija, politologija, psihologija, geografija, zgodovina). Široka obravnava problemov in interdisciplinarno raziskovanje sta ključna tako za nadgradnjo teorije kot za razvoj družbe. Raziskovanje je bilo usmerjeno v družbeno sintezo, zlasti lastnih raziskovalnih rezultatov, na primer geografsko-specifična aplikacija etničnih, migracijskih, demografskih, politično-geografskih in socioekonomskih analiz.

Ugotovitve so med drugim prispevale tudi k izboljšavi številnih politik in normativnih ureditev na področju etničnih vprašanj ter k poglobljenemu razumevanju položaja narodnih skupnosti v Sloveniji in širšem evropskem prostoru. Z gledišča razvoja globalne znanosti so zlasti pomembni prispevek k razvoju pristopov, konceptov in modelov urejanja in upravljanja različnosti (vključno s preprečevanjem, upravljanjem in razreševanjem kriz in konfliktov), (družbenega) vključevanja in integracije, medkulturnosti in interkulturnosti, razvoj teoretičnega koncepta in modela procesa odprtega in vključujočega javnega dialoga ter primerjalno proučevanje le-tega s procesom sprave (rekoncilijacije).

Raziskovalke in raziskovalci INV-ja so kot člani aktivno sodelovali v številnih komisijah in delovnih telesih v okviru različnih ministrstev ter tako s svojim strokovnim znanjem prispevali k oblikovanju ukrepov na različnih področjih (npr. pri oblikovanju akcijskega načrta za jezikovno politiko 2014–2018, in sicer za sklop Jezik manjšin in priseljencev v Republiki Sloveniji.) Na ta način so mnoge izvedene raziskave dobile neposredno (instrumentalno) vrednost za družbo, saj je bilo prav na podlagi raziskovalnih izsledkov mogoče pripraviti konkretna priporočila in ugotovitve, ki so jih politični akterji lahko uporabili kot podlago za modifikacijo posameznih ukrepov ali politik. Imajo pa izvedene raziskave tudi konceptualno vrednost, ki se kaže v ozaveščanju in informiranju politike, strokovne in druge javnosti o obravnavanih temah. Predvsem pa predstavljajo akumulacijo znanja o določenih družbenih pojavih, njihovih opredelitvah, konceptih in pojavnih oblikah ter s tem vplivajo na zaznavanje teh pojavov med širšo javnostjo. Produkcija znanja in bogate baze podatkov predstavljajo pomembno primerjalno prednost v evropskih in globalnih okvirih, pa tudi dobro podlago za detekcijo in razvoj novih aktualnih raziskovalnih tematik in področij, problemov, dogajanj in procesov.

Eno izmed področij je bilo nedvomno zbiranje in spremljanje občutljivih podatkov v Republiki Sloveniji (v okviru raziskovalnega projekta *Analysis and comparative review of equality data collection practices in the European Union*), ki je predstavljalo pomembno raziskovalno delo v okviru sprememb, ki so na evropskem nivoju pripeljale do sprejetja uredbe GDPR.

Pomemben prispevek k razvoju znanosti predstavljajo objave znanstvenih del v revijah, monografije, poglavja v domačih in mednarodnih monografijah, vabljeni predavanja na domačih in mednarodnih konferencah, uredniško delo, mednarodne konference (npr. v soorganizaciji INV-ja in Fundacije Friedrich Ebert Stiftung) o inkluziji in integraciji v Jugovzhodni Evropi. Prav tako so raziskovalke in raziskovalci INV-ja vključeni tudi v razvoj in izvajanje do- in podiplomskih univerzitetnih programov v Sloveniji in svetu (npr. Avstrija, BiH, Italija, Madžarska).

Poleg znanstvenih objav so za družbeno prepoznavnost pomembne tudi poljudne javne predstavitve (npr. radio, televizija, tisk) in objave raziskovalk in raziskovalcev v srednjeročnem obdobju. Vse to omogoča in zagotavlja prenos izvirnega znanja, ki je pomemben prispevek k sodobnim manjšinskim in etničnim študijem ter so ga raziskovalci INV-ja ustvarili z lastnim raziskovalnim delom.

1.3.3 Nastanek morebitnih nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela 2014–2018

Nedopustnih in nepričakovanih posledic pri izvajanju programa ni bilo.

1.3.4 Pojasnila na področjih, kjer in zakaj zastavljeni cilji niso bili doseženi, s pojasnili zakaj cilji niso bili doseženi

Kazalec, ki se nanaša na gostujoče raziskovalce na INV-ju, danes ni tako indikativen pokazatelj uspešnosti našega inštituta, kajti v času interneta in vseh komunikacijskih pripomočkov je dostop do gradiv in do skupnega sodelovanja mnogo lažji, enostavnejši. Izjemo predstavlja le študij arhivskega gradiva. Zaradi tega so delovni obiski kratki – nekajdnevni. Tudi naši raziskovalci se v tem srednjeročnem obdobju niso odločali za daljše gostovanje v tujih državah, kajti prednost so dali krajšim delovnim obiskom (do 14 dni) na inštitutih in univerzah v tujini ter udeležbam na kongresih kot vabljeni predavatelji ali kot aktivni udeleženci, kajti ta način omogoča boljše ustvarjanje različnih povezav (angl. networks or. networking) in oblik sodelovanja.

Načrtovani fizični cilj (pridobiti 18 projektov v letu 2017) nismo dosegli, čeprav smo kot nosilci ali kot sodelujoča organizacija prijavi več projektov na različne domače in mednarodne razpise. Vzrok, da nismo bili uspešni je predvsem v dejstvu, da tematike našega raziskovanja niso prioritete tematike razpisov. V letu 2017 smo imeli tudi finančni primanjkljaj (4.405 EUR). Vzrok primanjkljaja ni samo v dejstvu, da nismo pridobili vsaj 1 projekta več v letu 2017, ampak tudi v dejstvu, da so nekateri raziskovalni projekti, ki smo jih sicer uspešno pridobili podcenjeni (na primer projekti CRP, sodelovanje raziskovalca ovrednoteno 177,00 EUR na letni ravni!).

1.4 Zakonske podlage in dokumenti razvojnega načrtovanja, ki opredeljujejo delovanje INV

Splošne podlage:

- Strategija razvoja Slovenije 2030:
http://www.svrk.gov.si/si/delovna_podrocja/razvojno_nacrtovanje/strategija_razvoja_slovenije_2030/;
- Resolucija o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020 (Uradni list RS, št. 43/11):
http://www.svrk.gov.si/fileadmin/svrk.gov.si/pageuploads/Dokumenti_za_objavo_na_vstopni_strani/SPS_10_7_2015.pdf;
- Slovenska strategija krepitev Evropskega raziskovalnega prostora 2016–2020:
http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/Znanost/doc/Zakonodaja/Strategije/ERA_Roadmap.pdf;
- Nacionalna strategija odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020, št. 60300-5/2015/5 z dne 3. 9. 2015:
http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/Znanost/doc/Zakonodaja/Strategije/Nacionalna_strategija_odprtega_dostopa.pdf;
- Načrt razvoja raziskovalne infrastrukture 2011 – 2020 (NRRI) – Revizija 2016:
http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/Znanost/doc/Strategije/NRRI_2016-SLO.pdf;

Zakoni in uredbe:

- Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91 in nasl.);
- Zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 22/06 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 112/07, 9/11 in 57/12 – ZPOP-1A);
- Zakon o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja (Uradni list RS, št. 43/06 in nasl.);
- Zakon o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 33/07);
- Zakon o posebnih pravicah italijanske in madžarske narodne skupnosti na področju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 35/01 in nasl.);

- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – UPB1 in nasl.) – v delu, ki se nanaša na pripravo javnih kulturnih programov in kulturnih projektov, ki so namenjeni slovenskim narodnim skupnostim v Italiji, Avstriji, Madžarski in Hrvaški ter Slovencem po svetu, avtohtonima italijanski in madžarski narodni skupnosti ter romski skupnosti in kulturni integraciji manjšinskih skupnosti in priseljencev.
- Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK in 92/15).

Ustanovitveni akt:

- Odlok o preoblikovanju Inštituta za narodnostna vprašanja v javni raziskovalni zavod (Uradni list RS, št. 52/92 in nasl.).

Statuta:

- Statut Inštituta za narodnostna vprašanja, št. 900-01/2011/40 z dne 23. 11. 2011;
- Sklep Vlade RS – soglasje k spremembam in dopolnitvam Statuta INV, št. 01403-7/2018/3 z dne 6. 2. 2018.

1.5 Predstavitev INV na kratko

1.5.1 Organiziranost INV

Delo INV-ja je organizirano v naslednjih enotah: Enota uprave, Znanstvenoraziskovalna enota, Enota Lendava, Enota Reka, Mednarodni center za medetnične odnose in manjšine v Jugovzhodni Evropi ter Specializirani INDOK center s knjižnico. Organa INV-ja pa sta Upravni odbor (5 članov), ki upravlja INV in Znanstveni svet, ki je najvišje strokovno telo INV-ja, v katerega so vključeni raziskovalci z najvišjimi nazivi.

Tabela 2: Organizacijska struktura INV-ja

UPRAVNI ODBOR					
<i>Upravni odbor upravlja INV. Sestavlja ga 5 članov.</i>					
ZNANSTVENI SVET <i>Znanstveni svet je najvišje strokovno telo INV-ja, vanj so vključeni raziskovalci z najvišjimi nazivi, vodje enot in direktor.</i>	DIREKTOR <i>Direktor zastopa in predstavlja INV, organizira in vodi delo ter skrbi za strokovnost in zakonitost. Za svoje delo je odgovoren Upravnemu odboru in Vladi Republike Slovenije.</i>				
	ZNANSTVENORAZISKOVALNA ENOTA	ENOTA LENDAVAL – LENDVAI KUTATÓCSOPORT ENOTA REKA	MEDNARODNI CENTER ZA MEDETNIČNE ODNOSE IN MANJŠINE V JUGOVZHODNI EVROPI	SPECIALIZIRANI INDOK CENTER S KNJIŽNICO	ENOTA UPRAVE

1.5.2 Osnovni podatki o raziskovalni in razvojni dejavnosti

INV je javna raziskovalna organizacija s področja etničnih študij. Kot je zapisano v Statutu INV-ja: Inštitut multidisciplinarno in interdisciplinarno proučuje naslednje tematike: slovensko narodno vprašanje, položaj slovenskih narodnih skupnosti v Italiji, Avstriji, na Madžarskem in Hrvaškem, položaj Slovencev v državah naslednicah nekdanje Jugoslavije, položaj izseljencev, položaj narodnih manjšin in drugih etničnih skupnosti v Sloveniji, položaj priseljencev in pojavne oblike etničnega vprašanja

(etničnosti, nacionalizem) v Evropi in po svetu. Ustanovljen je bil leta 1925. Ob praznovanju 90 letnice smo pripravili slavnostno prireditev ter izdali monografijo o raziskovalnih tematikah na INV-ju.

Raziskovanje poteka v okviru raziskovalnega programa »Etnične in manjšinske študije ter slovensko narodno vprašanje« (P5-0081) ter v okviru temeljnih in aplikativnih raziskovalnih projektov. Poleg tega pa INV pripravlja tudi strokovne študije za potrebe državnih institucij, ki oblikujejo zlasti manjšinsko, migracijsko, integracijsko, izobraževalno in kulturno politiko. Multidisciplinarnost raziskovalcev in njihov interdisciplinarni pristop k raziskovanju omogočata njihovo uspešno vpetost v mednarodne tokove in sodelovanja ter tako prispevata k prepoznavnosti znanstvenoraziskovalne usmeritve INV-ja. Pri opravljanju znanstvenoraziskovalne dejavnosti se INV povezuje z različnimi domačimi in tujimi raziskovalnimi in visokoškolskimi organizacijami. Mnogi inštitutski raziskovalci so visokoškolski učitelji in predavatelji ali mentorji na različnih slovenskih in tujih univerzah. Kot svetovalci sodelujejo z različnimi nacionalnimi in mednarodnimi institucijami ter organizacijami (npr. Svet Evrope, Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi, Pakt stabilnosti za Jugovzhodno Evropo, UNESCO itd.).

V letu 2017 so sodelavci INV-ja sodelovali pri štirinajstih projektih, od tega je bil INV pri šestih nosilec, pri osmih pa sodelujoča organizacija. Projekte razvrščamo v projekte, pridobljene na razpisih Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS), enoletne projekte Urada Republike Slovenije za Slovence po svetu in evropske (Interreg) projekte. V letu 2018 pa je delo potekalo v okviru devetnajstih raziskovalnih projektov, študij oziroma strokovno-razvojnih nalog, pri čemer je bil INV nosilec osmih raziskovalnih projektov, nosilec ene študije (MOP) in nosilec štirih strokovno-razvojnih nalog ter sodelujoča organizacija pri šestih raziskovalnih projektih (pri dveh TP ARRS, dveh CRP in dveh Interreg projektih).

Poleg raziskovalnega programa »Etnične in manjšinske študije ter slovensko narodno vprašanje« delo na INV-ju poteka tudi v okviru Infrastrukturnega programa (INDOK center).

Med najpomembnejše dosežke v letu 2017 uvrščamo izbor znanstvenih objav:

1. MUNDA HIRNÖK, Katalin, MEDVEŠEK, Mojca. Vloga Katoliške cerkve pri ohranjanju slovenskega jezika v Porabju v preteklosti in danes. Bogoslovni vestnik: glasilo Teološke fakultete v Ljubljani, ISSN 0006-5722 [tiskana izd.], 2017, letn. 77, [št.] 3/4, str. 717–728. <http://www.teof.uni-lj.si/uploads/File/BV/BV2017/03/Munda.pdf>. [COBISS.SI-ID 13572941], [SNIP]

Prispevek je nastal na podlagi analize strokovne literature, manjšinskega tiska, arhivske dokumentacije in terenskih raziskav ter prikazuje pregled prisotnosti slovenskega jezika v porabskih župnijah po drugi svetovni vojni in na drugi strani potrebe prebivalcev Porabja po rabi slovenskega jezika v cerkvi. V preteklosti je cerkev predstavljala pomembno domeno rabe porabskega narečja. Pod vplivom zgodovinskih okoliščin je bila porabščina/slovenščina iz cerkve izrinjena. V novejšem

obdobju je slovenščina v porabskem verskem življenju navzoča v omejenem obsegu. Porabski Slovenci so od leta 2010 brez stalnega slovenskega duhovnika. Sedanji župnik si prizadeva, da bi bila slovenščina, vsaj delno prisotna v bogoslužju, prav tako so v porabskih cerkvah slovenske maše, ki jih enkrat mesečno izvajajo duhovniki iz Prekmurja. Vendar pa bi samo slovenski duhovnik, ki je v vsakodnevni komunikaciji z verniki, lahko ponovno obudil in utrdil pomembno vlogo cerkve pri ohranjanju slovenskega jezika v Porabju.

2. KRŽIŠNIK - BUKIČ, Vera (ur.). Splošni položaj mladih v slovenskem zamejstvu (Mladi v slovenskem zamejstvu, zv. 1). Ljubljana: Inštitut za narodnostna vprašanja; Celovec: Slovenski znanstveni inštitut in Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik; Trst: Slovenski raziskovalni inštitut, 2017, 318 str., ilustr. ISBN 978-961-6159-61-6. [COBISS.SI-ID 292842240]

Monografija je rezultat in nasledek znanstvenega projekta Mladi v slovenskem zamejstvu: družbeni in kulturni konteksti ter sodobni izzivi, ki ga je v letih 2013–2016 izvajalo enajst raziskovalcev štirih inštitutov: INV (Ljubljana), SLORI (Trst), SZI (Celovec) in SNIUJ (Celovec). Med mladimi, ki jih obravnavamo kot slovenske zamejce, njihovimi vrstniki iz večinskega naroda in mladimi v Sloveniji v glavnem ni pomembnih razlik v njihovem splošnem družbenem položaju. Globalni razvoj človeštva v enaindvajsetem stoletju ni naklonjen obstanku številčno malih narodov, še manj njihovim manjšinam. Mladi po vseh štirih slovenskih zamejstvih, njihovi otroci in vnuki so tiste generacije, ki bodo v prihodnje subjektivno odločali o tamkajšnji usodi slovenstva. Bodo vztrajali pri uporabi slovenskega maternega jezika, negovanju zgodovinskega spomina, teh in onih tradicij slovenstva? Ali se bodo polagoma in tiho nekateri nekje tudi zavestno asimilirali v večinskem narodnostnem okolju? Razpolagajo in razpolagali bodo še z drugimi in vmesnimi možnostmi. V današnjem zgodovinskem trenutku kaže, da je splošni položaj mladih po vseh slovenskih zamejstvih za obstoj tamkajšnjega slovenstva dober, saj ga načeloma ustrezno upoštevajo in obravnavajo matične države, v katerih živijo, izdatno in večstransko ga podpira Republika Slovenija, starejše generacije slovensko ozaveščenih zamejcev pa se, kolikor pač se, povsod trudijo mlade pritegniti in jim privzgojiti ljubezen do slovenskega jezika in slovenstva nasploh.

3. GRAFENAUER, Danijel. Centralne sile ter vstop Italije v prvo svetovno vojno: v luči korespondence med avstro-ogrskim in nemškim generalštabom. *Acta Histriae*, ISSN 1318-0185 [tiskana izd.], 2017, letn. 25, št. 4, str. 883–898, ilustr. http://zdjp.si/wp-content/uploads/2017/12/AH_25-2017-4.pdf, doi: 10.19233/AH.2017.37. [COBISS.SI-ID 13569101]

Ocena vzrokov in posledic vstopa Italija v prvo svetovno vojno je bila historiografsko že deležna pozornosti, zaključki so danes bolj ali manj jasni. Pogled, analize in razlage so bile v preteklosti in so še

deloma danes odvisne od tega, od kod prihaja »raziskovalni pogled«. Medtem, ko so na Dunaju govorili o »izdaji«, so v Rimu govorili o »nacionalnih interesih«. Danes naj bi resni zgodovinarji ne uporabljali več besede izdaja, ko se razpravlja o odločitvah Italije v letih 1914-15. Avstrijsko in nemško zgodovinopisje govori o nepošteni italijanski zunanji politiki, oboji, tako italijanski kot avstrijsko-nemški raziskovalci, pa so prepričani o političnem hazardu italijanske države (Rusconi, 2007, 42-44). Diplomatski dejavnosti, »upogljivosti« in pogajanjem med Rimom in Dunajem od decembra 1914 do aprila oz. maja 1915 je zanimivo slediti, saj razgaljajo celotno »visoko« politiko v času izrednih razmer, kar vsakokratne vojne in pogajanja med njimi in po njih pač so. Takrat pravo in pravičnost stopita v ozadje, v ospredju pa so interesi, moč in zaveznitva. Vso to in nič manj razkrivajo dogodki v tem razburkanem času med Avstro-Ogrsko in Italijo. Potrebno je zapisati, da je slovenska historiografija glede prve svetovne vojne posvečala pozornost predvsem dogodkom v povezavi s slovenskim narodom in njegovo usodo, je torej gledala na zgodovino z nacionalnimi očali. Zato slovenske historiografske literature na zgoraj navedeno temo skoraj ni. S pričujočim prispevkom tako dodajamo kamenček v mozaiku razumevanja različnih interesov in dogajanja konec leta 1914 in začetek leta 1915, do vstopa Italije v vojno. Prispevek obravnava vzroke in deloma posledice vstopa Kraljevine Italije v prvo svetovno vojno z gledišča Avstro-Ogrske monarhije in Nemškega cesarstva. Posebna dodana vrednost članka je analiza in interpretacija korespondence med avstro-ogrskim in nemškim generalštabom, ki sta ju v napetem časovnem loku od konca leta 1914 pa vse do maja 1915 in dalje vodila Conrad von Hötzendorf in Erich von Falkenhayn. Nazorno so pokazana zapletena razmerja visoke politike po začetku »velike mórije« in velik vpliv vojaške hierarhije na sprejemanje političnih odločitev.

4. BEŠTER, Romana, KOMAC, Miran, PIRC, Janez. The political participation of the Roma in Slovenia. Razprave in gradivo: revija za narodnostna vprašanja, ISSN 0354-0286, 2017, no. 78, str. 73–96, tabele. http://www.inv.si/DocDir/Publikacije-PDF/Razprave%20in%20gradivo/RIG%2078/RIG_78_final%20za%20tisk.pdf. [COBISS.SI-ID 13421133],

Prispevek obravnava sistem politične participacije Romov v Sloveniji. Osredotoča se na politično participacijo na občinski ravni. Analizira razvoj pravne ureditve romskega političnega predstavništva in sistem izvolitve romskih občinskih svetnikov. Izpostavlja zaplete ob uveljavljanju instituta romskih občinskih svetnikov, ki izhajajo predvsem iz nejasne in pomanjkljive zakonodaje. Obravnava tudi vlogo in pomen Sveta romske skupnosti kot krovne organizacije Romov v Sloveniji. Uvedbo instituta romskih svetnikov ocenjuje kot pomemben korak naprej na področju političnega vključevanja Romov, nasprotno pa opozarja, da trenutna oblika in način delovanja Sveta romske skupnosti ne nudita prave osnove za razvoj legitimnega in učinkovitega romskega predstavništva na nacionalni ravni.

5. JOSIPOVIČ, Damir. Geopolitics and migration: migration industry as an important factor of (de)stabilization of Europe and the Middle East. V: BOBIĆ, Mirjana, JANKOVIĆ, Stefan. Towards understanding of contemporary migration: causes, consequences, policies, reflections. 1. izd. Belgrade: Institute for sociological research, Faculty of philosophy, University of Belgrade, 2017, str. 3-24, ilustr., zvd.

Prispevek predstavlja uvodno vsebinsko poglavje v mednarodni publikaciji, ki je izšla in bila posvečena prvim ocenam posledic sprožitve migrantskega toka iz Sirije preko Turčije in balkanskih držav do srednje Evrope. Poglavje razgali neposredno povezanost vzrokov za vojno stanje v Siriji, pritiske na migracijske tokove in prikrito načrtovanje migracij v spregi regionalnih sil. Na delu je tako imenovana migracijska industrija, ki jo avtor razvije upoštevajoč v zadnjem času naraščajočo literaturo o tem vprašanju. Avtor neposredno poveže politično-geografske dejavnike prenaseljenosti in omejenosti naravnih virov na širšem območju Bližnjega vzhoda in vzpodbujanja »sektaških« konfliktov, kot osnove za delitev bogastva mineralnih surovin, zlasti nafte in zemeljskega plina, pri čemer je bila z instrumenti geopolitične in kapitalske moči zlorabljen etnična in verska komponenta splošnih pripadnosti tamkajšnjega prebivalstva. Tako postane tudi »balkanska pot« navidezno nova smer preseljevanja v Evropo in se pridruži osrednji »mediteranski« poti čez Sredozemlje do Italije in drugih držav pravzaprav le anomalija v siceršnjem novem prerazporejanju bogastva in prebivalstva med severom in jugom, oziroma Evropo in Afriko.

Najpomembnejši dogodki na INV v letu 2017:

- Slavnostna otvoritev raziskovalne enote na Reki (Hrvaška) v prostorih Slovenskega doma – KPD »Bazovica« – 15. marec 2017;
- Mednarodno srečanje »Raziskovanje slovenstva na Hrvaškem: včeraj, danes, jutri« v prostorih Slovenskega doma – KPD »Bazovica« na Reki – 15. in 16. marec 2017;
- Mednarodna konferenca ob 25-letnici podpisa slovensko-madžarskega sporazuma o varstvu manjšin v Ljubljani – oktober 2017.

V letu 2018 smo si prav tako zadali še en cilj, ki ga uspešno uresničujemo: v prostorih INV najmanj enkrat mesečno organiziramo okrogle mize o aktualnih tematikah, ki jih raziskujemo na INV. Predavatelji so raziskovalke in raziskovalci INV ter mednarodno priznani strokovnjaki, s katerimi sodelujemo v okviru naše raziskovalne dejavnosti.

V letu 2018 je bilo na INV-ju zaposlenih dvajset oseb (18,5 FTE), od tega štirinajst raziskovalcev (vključno z direktorico); glede na spol je bilo zaposlenih sedem žensk in sedem moških. V pedagoški proces je bilo v letu 2017 vključenih pet raziskovalcev, na INV-ju je vključena ena mlada raziskovalka.

1.5.3 Sredstva INV

Inštitut za narodnostna vprašanja je v letu 2017 izkazoval presežek odhodkov nad prihodki v višini 4.405 EUR. Celotni prihodki znašajo 993.790 EUR (AOP 870), celotni odhodki pa 998.195 EUR (AOP 887). Delež prihodkov iz naslova tržne dejavnosti je 0,28 %, nimamo prihodkov pridobljenih s strani gospodarstva.

1.5.4 Okolje INV

INV deluje v okoljih, ki jih zaznamuje etnična raznolikost, ki jo raziskujejo raziskovalci INV-ja že več kot devetdeset let tako na nacionalni kot na regionalni in mednarodni ravni. Enota Lendava/Lendva v Prekmurju in Enota Reka na Hrvaškem imata tudi dodatni prednosti, kajti raziskovalci, ki delujejo v enotah, so neposredno povezani s pripadniki manjšinskih skupnosti. V samo okolje niso vpeti samo kot raziskovalci, temveč tudi kot posamezniki/ prebivalci kulturno/etnično raznolikega okolja. Njihovo delo ni samo raziskovalno, temveč ima tudi civilnodružbeni pomen.

Sodelavci INV delujejo tudi v ožjem in širšem okolju. Tako npr. sodelujejo z Univerzami in tudi z Univerzo za tretje življenjsko obdobje, kjer s predavanji in mentorstvi širijo znanstveno-raziskovalna spoznanja v okviru populacije, ki bo v čedalje starejši slovenski družbi izjemno pomembna v prihodnosti.

1.5.5 Drugo

Raziskovalke in raziskovalci INV so poleg znanstveno raziskovalnega dela sodelovali tudi pri različnih aktivnostih, ki so pomembne tako za inštitut kot za širšo družbo. Naj navedemo samo nekatere:

Vloga INV pri vzpostavitvi lektorata za slovenščino na Reki. INV je prisoten na Filozofski fakulteti na Reki od leta 2011, ko je bil podpisan sporazum o sodelovanju. Poleg uvedbe fakultativnega predmeta slovenske zgodovine in kulture, ki ga izvaja raziskovalka INV-ja - Enote Reka, je bil cilj tudi sodelovati pri vzpostavitvi lektorata slovenskega jezika, ki je bil odprt 24. 10. 2018. Ob otvoritvi je bila v sodelovanju INV-ja organizirana okrogla miza in, razstava Cankar, ne jezi se.

Raziskovalka INV-ja se je močno in uspešno angažirala pri **organizaciji učenja slovenščine v reških vrtcih**. INV je še sodeloval pri organizaciji projekta „Razlike med ljudmi“, ki se je izvajal v Otroškem vrtcu Reka, podcenter Čebelice (Dječji vrtić Rijeka, podcenter Pčelice) v šolskem letu 2015/2016. Otroci so se seznanjali s kulturo pripadnikov slovenske, makedonske in albanske manjšine na Hrvaškem. INV je imel predvsem vlogo povezovalca med pripadniki slovenske, makedonske in albanske manjšin na

Reki ter otroškim vrtcem. Raziskovalka INV-ja je pripravila ustrezno gradivo o kulturni dediščini za otroke in sodelovala pri pripravi štiri jezikovna slikanica, na hrvaškem, slovenskem, albanskem in makedonskem jeziku. Slikanica je bila na ravni države (Hrvaške) proglašena za Naj-akcijo za otroke v letu 2016.

Raziskovalka na Inštitutu za narodnostna vprašanja je postala **nova predsednica Zveze slovenskih društev na Hrvaškem**. Zaradi raziskovalnega dela na INV, kjer je bila v stiku s številnimi pripadniki slovenske skupnosti na Hrvaškem, je spoznala osnovno problematiko Slovencev na Hrvaškem, prav zato jo je Slovenski dom KPD „Bazovica“ predlagal in je bila na skupščini Zveze slovenskih društev enoglasno izbrana za novo predsednico.

V letu 2018 so Inštitut za narodnostna vprašanja, Zveza za razvoj romske manjšine Preporod, Univerza v Liverpoolu, Univerza v Manchesteru ter Romski akademski klub v Murski Soboti ustanovili **Mednarodno izobraževalno središče Politicus**. Mednarodno izobraževalno središča ima raziskovalni in izobraževalni program. Raziskovalni del je namenjen raziskovanju političnega zastopstva narodnih manjšin, s posebnim poudarkom na analizi različnih reprezentativnih praks v Sloveniji in njenih sosednjih držav. Raziskovanju bo dodan še komparativni vidik, proučevanje (političnega) zastopstva narodnih manjšin v širšem evropskem prostoru. Izobraževalni del je namenjen pridobivanju veščin in znanja za delo v politiki; v izobraževalni proces bodo vključeni tako izvoljeni zastopniki narodnih manjšin, tisti pripadniki manjšin, ki se na vstop v politiko še pripravljajo, pa tudi vsi tisti, ki jih delo v politiki zgolj zanima.

Nadaljevanje dela raziskovalca INV v okviru **Odbora za izkop in pokop umorjenih Romov med drugo svetovno vojno za celotno področje Slovenije**, ki je bil ustanovljen leta 2015. Pravna osnova za delovanje Odbora je nedavno sprejeti Zakon o prikritih vojnih grobiščih in pokopu žrtev, ter Resolucija Evropskega parlamenta, ki so jo poimenovali evropski Dan spomina na genocid nad Romi med drugo svetovno vojno. Najpomembnejše aktivnosti Odbora je odkrivanje morišč, izkop in pokop posmrtnih ostankov Romov na civilizacijski način, ter postavitve spominskih obeležij. Druga raven delovanja Odbora pa je usmerjena v prizadevanje, da Republika Slovenija, kot pravna naslednica neke druge države, čim preje prevzame odgovornost za te poboje, potomcem pobitih pa zagotovi primerno odškodnino.

Posledica projekta Porabski Slovenci v »Madžarskem Gulagu« (2009–2012), ki je potekal na INV s finančno podporo ARRS, je bila postavitve **spomenika v spomin slovenskim porabskim pregnancem v delovna taborišča na Hortobágy (1950–1953)**. Spomenik je postavljen na vrtu Slovenskega kulturnega-informativnega centra v Monoštru na Madžarskem. Do slavnostnega odkritja je prišlo 4. septembra 2015. Slavnostno odkritje spomenika sta organizirala Inštitut za narodnostna vprašanja in Zveza Slovencev na Madžarskem. Organizatorja sta se na ta način poklonila porabskim

Slovincem, žrtvam prisilnega izгона iz Porabja. Spomenik je vsem v spomin in opomin, da se podobne grozote ne bi več ponovile.

Raziskovalec INV-ja je **predsednik Kluba koroških Slovencev v Mariboru**. V letu 2018 je klub pripravil slavnostno akademijo ob 90 letnici delovanja.

Sodelovanje raziskovalcev in raziskovalk v okviru **Pomurske Akademsko-znanstvene Unije** je eden redkih primerov povezave raziskovalcev s svojim izvornim okoljem oziroma z matično regijo. Na ta način se prenašajo znanstveno raziskovalni rezultati tudi v periferna območja, ki nimajo enake infrastrukture kot večja urbana središča. Še posebej pomembna je ta povezava tudi zaradi multikulturne narave Pomurja.

Raziskovalec INV-ja je za zbornik »Kam gremo, prijatelji« - »V svet«. Slovenija in madžarski begunci v letih 1956 in 1957" 22. 11. 2017 v **Budimpešti prejel odlikovanje za ohranjanje tradicije 1956** (Az 1956-os Hagymányörzö kitüntetés) od osrednje organizacije madžarskih revolucionarjev iz leta 1956 (Magyar Politikai Foglyok Szövetsége 1956 - Zveza madžarskih političnih zapornikov 1956).

Raziskovalec INV-ja je bil 7. novembra 2018 na sedežu Regionalnega oddelka Madžarske akademije znanosti v Pécsu (Magyar Tudományos Akadémia, Pécsi Akadémiai Bizottság) **odlikovan z nagrado za znanstveno delo v zamejstvu (PAB Határon Túli Tudományért Díj)**.

Leta 2015 je bila revija inštituta **Razprave in gradivo sprejeta v mednarodno bazo SCOPUS**.

1.6 Ključna področja delovanja INV in znanstveno-raziskovalna usmeritev INV

Pri proučevanju tematik se znanstvenoraziskovalna usmeritev INV-ja navezuje na več kot devetdesetletno tradicijo raziskovalnega delovanja, ki je bilo od samega začetka vpeto tako v širši evropski prostor kot v ožji slovenski in v tem sklopu še zlasti v obmejni prostor. INV vsa desetletja svojega obstoja raziskuje zgodovinske in sodobne vidike obstoja in razvoja slovenskega naroda ter slovenskih narodnih skupnosti v Avstriji, Italiji in na Madžarskem ter od državne osamosvojitve Slovenije leta 1991 dalje tudi na Hrvaškem. Že od vsega začetka se INV posveča vprašanju varstva manjšin in manjšinskih pravic na nacionalni in mednarodni ravni ter vprašanju etničnosti, sožitja in identitet na narodnostno pluralnih obmejnih območjih. Tudi v prihodnjem srednjeročnem obdobju si bodo raziskovalci INV-ja prizadevali najti ustrezne inovativne ali posodobljene odgovore na velike izzive družbe, kot so nacionalizmi, fašizmi, množično nasilje in vojne. Raziskovalci se zavedajo, da v povezavi s sodobnimi procesi globalizacije, še zlasti globalne migracije, stopajo vse bolj v ospredje vprašanja

priseljenskih (in nepriseljenskih) manjšin tudi znotraj Slovenije, posledično pa postaja problematika urejanja in upravljanja različnosti vse aktualnejša. INV se tem vprašanjem približuje tako s teoretičnimi in metodološkimi premisleki kot z empiričnimi raziskavami. Znanstvenoraziskovalna usmeritev izhaja iz družbenega postulata, da je treba širiti predstavnostni okvir »slovenske kulture« in upoštevati, da danes več ljudi kot kdaj koli prej živi v bližnjem sosedstvu z različnimi jeziki in kulturami. To pa pomeni slovo od tradicionalnih opisov nacionalnih držav, narodov, narodnih skupnosti in kultur kot homogenih in osamljenih/separiranih entitet. Vse te entitete danes notranje označujeta pluralizacija identitet in težnja po *prepustnih* mejah.

Ključna področja delovanja INV-ja so začrtana v okviru naslednjih dejavnosti:

- znanstvenoraziskovalnih dejavnosti, ki vključujejo raziskovalni program, raziskovalne projekte, program Mednarodnega centra za medetnične odnose in manjšine v Jugovzhodni Evropi, dejavnost Enote Lendava/Lendva in Enote Reka;
- infrastrukturnega programa (INDOK centra s knjižnico);
- programa revije Razprave in gradivo;
- programa publicistične dejavnosti;
- programa javne službe za potrebe različnih ministrstev in uradov.

INV ohranja, razvija in v skladu z aktualnimi družbenimi izzivi ter z vključevanjem v domači in evropski znanstveni prostor utrjuje in nadgrajuje vlogo vodilne znanstvenoraziskovalne ustanove na področju manjšinskih in etničnih študij v Sloveniji in Evropi.

1.7 Pomen znanstveno-raziskovalne usmeritve INV za razvoj znanosti v širšem (svetovnem) merilu

Družba je danes postavljena pred številne in prepletene globalne, regionalne, nacionalne in lokalne trende in izzive. Globalni trendi ter njihovi vplivi in posledice se močno odražajo na lokalni ravni, kar zahteva kontinuirano utemeljevanje, razjasnjevanje in analiziranje, saj le na ta način znanost lahko oblikuje univerzalne značilnosti in temeljna znanja disciplin. Mikrokozmos je torej z vsemi svojimi neznailnostmi in posebnostmi še vedno osnovni oziroma izhodiščni prostor proučevanja. S tega vidika je narodnostno vprašanje v vseh svojih razsežnostih – ne samo za Slovence (slovenstvo) in Slovenijo (druge narodnosti) – ključno, in sicer kot lokalni prispevek h globalnemu oziroma temeljnemu znanju o etničnosti, identiteti in jeziku, tako z vidika posameznika kot posameznih politik.

Raziskovalno delo, ki ga izvaja INV, prispeva k izgrajevanju baz relevantnih primarnih podatkov ter k teoretski produkciji na podlagi zbranih empiričnih podatkov in soočanju z relevantno teoretsko literaturo v svetu. To omogoča tudi razvoj in preverjanje raziskovalnih hipotez, dograjevanje in razvoj metodologije, teorije in teoretskih modelov. Raziskovalna dejavnost bo še naprej slonela na disciplinarnem, multi-, inter- in transdisciplinarnem pristopu, kar bo zagotavljalo celovitost in kompleksnost raziskovanja navedenih pojavov in procesov. Tak pristop pomembno prispeva k razvoju teoretskih konceptov in definicij ter tudi k razvoju starih in izoblikovanju novih metodoloških modelov. Temeljna raziskovalna produkcija je prav tako pomemben predpogoj in nujna podlaga za aplikativno in ciljno raziskovanje, za svetovanje in strokovno delo ter za razvoj in oblikovanje didaktičnih gradiv in izobraževalnih programov.

Znanstvenoraziskovalne vsebine INV-ja so tako usmerjene v raziskovanje pluralnih, notranje raznolikih, zapleteno strukturiranih in asimetričnih družb, ki se pod vplivom globalizacijskih in integracijskih procesov spreminjajo ter zato terjajo inovativne, zlasti multi-, trans- in interdisciplinarne pristope (metodološki pluralizem). Prav taki, posebni in inovativni pristopi v raziskovanju etničnosti, predstavljajo pomemben prispevek na področju družboslovja in humanistike na mednarodni ravni. Uresničevanje takih ciljev pa zahteva stabilnost in trajnost raziskovanja.

1.8 Pomen znanstveno-raziskovalne usmeritve JRZ za razvoj Slovenije

Uspešna integracija različnih etničnih skupin je bistvenega pomena za zagotavljanje družbene kohezije v pluralnih družbah. Prav tako je pomembna, če želimo maksimirati priložnosti in izkoristiti potencial, ki ga etnična raznolikost predstavlja, za razvoj države. Družbene in politične razprave v zvezi z etničnimi manjšinami, priseljenci in integracijo pogosto vzbujajo močna čustva in se odvijajo med zelo nasprotnimi si mnenji in stališči. Razprave pogosto prikazujejo situacijo črno-belo. Izhajajo iz poenostavljanja ali izkrivljanja realnosti ter stereotipnih predstav in posploševanj o priseljencih ali etničnih manjšinah (bodisi pozitivnih bodisi negativnih), ki ne temeljijo na dejstvih. Da bi ločili realnost od različnih percepcij, potrebujemo dejstva in podatke, ki temeljijo na objektivnih merjenjih in raziskavah položaja posameznih etničnih skupnosti v družbi in integracijskih procesov.

Prispevek znanstvenoraziskovalnega dela s področja etničnih študij za slovensko družbo je dvojen. Po eni strani prispeva k razumevanju proučevanih procesov in razvoju teorij na teh področjih, po drugi strani pa zagotavlja izvirne podatke, na podlagi katerih politični odločevalci lahko sprejemajo odločitve, povezane z urejanjem in upravljanjem etnične raznolikosti v družbi ter s spodbujanjem družbene kohezije. Nepoznavanje etnične raznolikosti prebivalstva ter nepoznavanje različnega položaja, potreb, stališč, občutkov, želja in interesov posameznih skupin in njihovih pripadnikov onemogoča načrtovanje

učinkovitih politik, ki bi vodile k uspešni in družbenoekonomsko stabilni družbi ter bi zagotavljale uravnotežen trajnostni razvoj.

Znanstvenoraziskovalna usmeritev INV-ja je disciplinarno, multi- in interdisciplinarno raziskovanje zlasti naslednjih področij:

- slovensko narodno vprašanje;
- manjšinske študije;
- študije etničnosti, nacionalizma in mejnosti;
- urejanje in upravljanje različnosti.

INV ima večstranski pomen za razvoj Slovenije, saj sledi naslednjim usmeritvam:

- usposabljanje mlade raziskovalce, jih mentorsko voditi;
- razvijati disciplinarni, multi-, trans- in inter- disciplinarni pristop k predmetu svojega proučevanja,
- vzpostavljati in vzdrževati mednarodne stike in mednarodno sodelovanje, tako pri načrtovanju in izvajanju raziskovalnih projektov kot pri izmenjavi raziskovalnih rezultatov in izkušenj na mednarodnih konferencah, ki se jih raziskovalci udeležujejo redno in aktivno;
- vključiti raziskovalce v pedagoški proces na dodiplomski in podiplomski ravni na različnih fakultetah ter tako prispevati k prenosu raziskovalnega dela INV-ja v pedagoški proces na univerzah v Sloveniji;
- razvijati učinkovito informacijsko-dokumentacijsko službo;
- imeti svetovalno vlogo v okviru različnih mednarodnih/nacionalnih teles oziroma komisij;¹

---

¹ Lista ekspertnih teles, komisij, v katere so vključeni raziskovalci INV-ja:

- član Znanstvenega sveta ARRS ;
- član mednarodne skupine ekspertov Visokega komisarja OVSE za narodne manjšine;
- predsednik Strokovne komisije MK za kulturno dejavnost posebnih skupin v RS;
- član Strokovne komisije MNZ za integracijo ter član delovne skupine za pripravo možnih ukrepov za uveljavitev migracijske politike Republike Slovenije Vlade RS;
- člana Moskovskega mehanizma Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi;
- članica Sveta Vlade RS za Slovence v zamejstvu;
- članica Slovenske nacionalne komisije za UNESCO;
- član Sosveta za statistiko prebivalstva pri SURS;
- članici Komisije za vodenje postopka Javnega razpisa za izbor operacij za večjo socialno vključenost pripadnikov ranljivih družbenih skupin na področju kulture v okviru evropskega socialnega sklada – MK RS (JR-ESS-2018-2019-socialna vključenost);
- članica Delovne skupine za pripravo akcijskega načrta za jezikovno izobraževanje, MK . Koordinatorica za področje jezik manjšin in priseljencev v RS.
- član Komisije za izkop in dostojni pokop med 2. svetovno vojno pobitih Romov;

- sistematično diseminirati rezultate raziskovalnega dela v slovenskem in mednarodnem prostoru z objavljanjem v uveljavljenih znanstvenih in strokovnih publikacijah, pa tudi z lastno znanstveno in strokovno publicistiko.

-
- članica Komisije za podeljevanje Murkove nagrade, Murkovega priznanja in Murkove listine;
  - predsednik strokovne komisije na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu za ocenjevanje diplomskih, magistrskih in doktorskih del za natečaj Urada in iz področja Slovencev v zamejstvu in po svetu;
  - člana v Komisiji za pripravo zagovora Slovenije pred arbitražnim tribunalom (2010-2017);

1.9 Dolgoročni in srednjeročni cilji

INV si v srednjeročnem programu dela 2019–2023 zastavlja naslednje dolgoročne in srednjeročne prednostne cilje:

- stremeti k znanstveni odličnosti in ostati osrednja raziskovalna organizacija za raziskovanje etničnosti in medetničnih odnosov v prostoru, ki ga v geografskem obsegu prepoznavamo kot *skupni slovenski kulturni prostor*;
- (p)ostati ena izmed najboljših in najprepoznavnejših raziskovalnih organizacij tako na regionalni (v prostoru Alpe–Jadran) kot na globalni/mednarodni ravni;
- (p)ostati osrednje raziskovalno stičišče raziskovalcev narodnih manjšin in medetničnih odnosov na prostoru Jugovzhodne Evrope in Zahodnega Balkana.

Dolgoročni in srednjeročni cilji bodo doseženi z naslednjimi kazalniki:

1. pridobivanje oziroma sodelovanje pri domačih raziskovalnih projektih, katerih rezultat je nabor izvirmih kvantitativnih in kvalitativnih empiričnih podatkov, njihova analiza ter oblikovanje teorij;
2. pridobivanje oziroma sodelovanje pri mednarodnih projektih v cilju vzdrževanja in vzpostavljanja mednarodnega sodelovanja;
3. izvajanje raziskovalnih programov;
4. usposabljanje mladih raziskovalcev;
5. objavljane oziroma izdajanje raziskovalnih izsledkov v znanstvenih in strokovnih monografijah;
6. objavljane raziskovalnih izsledkov in raziskovalnih/empiričnih podatkov v izvirmih znanstvenih člankih v revijah s faktorjem vpliva;²
7. aktivno sodelovanje na znanstvenih in strokovnih srečanjih v Sloveniji in svetu;
8. sodelovanje v pedagoškem procesu in prenašanje raziskovalnih rezultatov, vedenja in znanj v pedagoški proces na dodiplomski in podiplomski ravni v Sloveniji in tujini;
9. sodelovanjem v ekspertnih/svetovalnih telesih in komisijah v Sloveniji in svetu.

---

² Kazalnik se nanaša samo na objave v revijah faktorjem vpliva (angl. *impact faktor*). V tem cilju niso upoštevane objave v drugih revijah.

Čeprav so kazalniki merljivi (kvantitativno – glej spodnjo tabelo), pa na njihovo realizacijo vplivajo številni objektivni dejavniki (prioritetne tematike domačih in mednarodnih razpisov, ki jih narekujejo tako družbeni, politični kot gospodarski trendi doma in v svetu; obseg finančnih sredstev, namenjenih za raziskovalno dejavnost, ki se stalno spreminja in je premajhen za stabilno in celovito raziskovanje navedenih tematik ter onemogoča stabilno kontinuirano raziskovanje, ki je pogoj za znanstveno odličnost). Zato je navedba vrednosti oziroma realizacija nepredvidljiva in mora biti razumljena oziroma interpretirana samo kot okvirna. Prav tako pa kvantiteta kazalnikov ni vedno v sorazmerju s kakovostjo znanstvenoraziskovalne produkcije na področju raziskovanja etničnosti.

Tabela 3: Kazalniki dolgoročnih in srednjeročnih ciljev

Cilji: kazalniki dolgoročnih in srednjeročnih ciljev	Izhodiščna Vrednost 2017	Srednjeročna vrednost: 2020	Ciljna vrednost: 2023
Pridobivanje oziroma sodelovanje pri domačih raziskovalnih projektih (število)	13	14	15
Pridobivanje oziroma sodelovanje pri mednarodnih projektih (število)	3	3	3
Izvajanje raziskovalnih programov (število)	1	2	2
Usposabljanje mladih raziskovalcev (število)	1	1	1
Objave v znanstvenih in strokovnih monografijah (število)	14	18	20
Število objav samo v revijah s faktorjem vpliva	19	23	25
Aktivno sodelovanje na znanstvenih in strokovnih srečanjih v Sloveniji in svetu (število)	28	30	30
Število raziskovalcev, ki sodelujejo v pedagoškem procesu	5	6	6
Število sodelovanj v ekspertnih/svetovalnih telesih in komisijah v Sloveniji in svetu	14	14	14

2. Program raziskovalne dejavnosti z opredelitvijo obsega javne službe ter raziskovalnega dela za trg za obdobje 2019–2023

2.1 Program raziskovalne dejavnosti, strukturiran po znanstvenih in družbenih izzivih

Program raziskovalne dejavnosti bo v srednjeročnem obdobju 2019–2023 izhajal iz tradicionalnih vsebin, ki se nanašajo na slovensko narodno vprašanje, manjšinske študije, študije etničnosti, nacionalizma in mejnosti, upravljanje različnosti. Te sklope bomo, upoštevaje razvoj in trende, dopolnjevali z aktualnimi tematikami in nadgrajevali z novimi teoretskimi in metodološkimi spoznanji.

Družbeni izzivi našega raziskovanja se kažejo v povečanem obsegu migracij, ki jih bomo proučevali iz različnih zornih kotov, vključno z analizo posledic na demografsko strukturo populacij, vezanih na Slovenijo in širši prostor. Migracijska dinamika spreminja demografijo EU in terja analizo položaja, statusa in varstva ter konceptov in razmejitve tradicionalnih narodnih in drugih etničnih manjšin, kar bomo teoretsko obravnavali v kontekstu pravnega varstva manjšin in v drugih relevantnih teoretskih kontekstih.

Upoštevaje omenjene družbene izzive bomo na osnovi znanstvenih pristopov raziskovali procese in dinamiko etničnih odnosov, naraščajočo različnost družb, procese identitet in njihovih preobrazb, meje in mejnosti, notranje in mednarodne migracije, etnične in manjšinske politike, človekove in manjšinske pravice, državljanstvo, pravno varstvo narodnih in novih manjšin, ekonomski in družbeni položaj manjšinskih in marginaliziranih skupnosti ter vključevanje.

Temelj raziskovanja bo izhajal iz:

- raziskovalnega programa »Manjšinske in etnične študije ter slovensko narodno vprašanje«;
- raziskovalnega programa »Dimenzije slovenstva med lokalnim in globalnim na začetku tretjega tisočletja« skupaj z ZRS Koper;
- vseh raziskovalnih projektov, ki potekajo in ki bodo potekali na INV-ju.

Skladno z zasnovo raziskovalnega programa na INV-ju ter skladno z razvojem manjšinskih in etničnih študij v svetu so se na INV-ju, ki je najstarejši inštitut na področju manjšinskih in etničnih študij v Evropi, uveljavili ključni **kompleksni multi- in interdisciplinarni problemski sklopi in pristopi**, ki opredeljujejo **teoretična izhodišča in vsebine** raziskovalne dejavnosti ter jih lahko strnemo na naslednji način:

- 1) **tradicionalne narodne manjšine;**
- 2) **slovensko narodno vprašanje;**
- 3) **narodi brez držav;**
- 4) **migracije;**
- 5) **multi- in transkulturalnost; multi- in interkulturalizem; identitete, jezik in politike večjezičnosti;**
- 6) **etnični procesi in odnosi ter integracija;**
- 7) **meje in mejnost, čezmejno sodelovanje, transnacionalnost; procesi evropske integracije;**
- 8) **(trans)generacijska transmisija množičnih travm, komunikativni in kulturni spomin/memorija;**
- 9) **urejanje in upravljanje različnosti (vključno s preprečevanjem, upravljanjem in razreševanjem kriz in konfliktov) ter državljanska vzgoja;**
- 10) **razvijanje raziskovalnih in metodoloških pristopov in metodologij (v kontekstu metodološkega pluralizma).**

Raziskovalno delo bo posegalo tudi v zgodovinska obdobja, ki so bistvena za poglobljeno razumevanje manjšinskih in etničnih vprašanj glede na teme, ki jih proučuje INV: prva svetovna vojna, nacizem, fašizem, poveljni poboji, množične travme, memorija in spomin. V tem sklopu bodo raziskave osredotočene tudi na prostor Alpe–Jadran, ki ga je mogoče razumeti kot prostor konfliktov, a tudi srečevanj in ne nazadnje kot prostor eksperimentiranja v smislu novega soočenja z regionalnim, ki ga velja zajeti v globalni dimenziji.

V **obdobju 2019–2023** bo fokus raziskovanja (v okviru raziskovalnih programov, projektov ARRS, projektov Urada za Slovence po svetu in zamejstvu, vsebin drugih projektov in razvojno – strokovnih nalog ter mednarodnih projektov) izhajal iz zgoraj navedenih tematik in bo ob uporabi disciplinarnih, multi-, trans- in interdisciplinarnih metodoloških pristopov usmerjen v raziskovanje aktualnih tematik. Upoštevanje znanstvenih izzivov v povezavi z družbenimi bo dalo odgovore oziroma pojasnila na številna raziskovalna vprašanja:

1. Raziskovanje slovenskega poselitvenega prostora v najekstenzivnejši obliki, ki mora ostati primarno geografsko območje, na katerem INV raziskuje. To je področje, ki ga raziskovalci INV-ja najbolj poznajo. Raziskovanje v preteklosti in znanje zagotavljata temelje za raziskovanje sedanjosti.

Raziskovalno vprašanje, katerega odgovor moramo iskati, se glasi: kako se kaže slovenstvo v sosednjih državah danes? Odgovor na postavljeno vprašanje lahko poda le poglobljeno raziskovanje tem, ki so ključno prispevale k oblikovanju današnjega položaja slovenske manjšine v sosednjih državah in ki jih je zaznamovalo tudi pretakanje kulturnih, gospodarskih in drugih družbenih vplivov. Raziskovanje slovenske manjšine v Italiji, Avstriji, na Madžarskem in Hrvaškem je ključnega pomena tudi za oblikovanje politik Republike Slovenije na področju varstva (zamejskih) manjšin, spremljanja (demografskega in etničnega) razvoja obmejnih območij in s tem tudi definicije slovenskega nacionalnega interesa na področju (etničnih) meja, demografske spremembe in migracijske (predvsem čezmejno delovno mobilnost) procese ter njihov vpliv na poselitveno območje. Na področju raziskovanja stanja in razvojnih perspektiv slovenske manjšine v sosednjih državah se pojavljajo nove tematike, ki jih bo treba raziskati: vprašanje participacije, ki je med pripadniki manjšine vedno aktualnejša, proučevanje strukture in organiziranosti slovenske manjšine, vprašanje vrednot, stališč in položaja mladih ter medgeneracijskih razlik.

Raziskovanje bo usmerjeno v proučevanje *rabe in pomena manjšinskega jezika in* jezikovnih variant v vseh domenah. Pri raziskovanju bomo izhajali iz hipotez, da je jezik eden izmed ključnih identitetnih dejavnikov pri manjšinskih etničnih skupnostih, da je opazen trend postopnega opuščanja ali vsaj zmanjševanja rabe slovenskega jezika in da ne obstaja več medgeneracijski prenos jezika. Za potrditev oziroma zavrnitev hipotez je treba raziskovati vzroke in iskati možne načine za preprečevanje takšnih pojavov oziroma procesov (načine za revitalizacijo jezika). Potrebno je odgovoriti na vprašanje ali manjšinsko šolstvo zagotavlja ustrezno kompetenco v slovenskem jeziku? Z raziskovalnim pristopom bomo sledili učencem na njihovi nadaljnji izobraževalni in življenjski poti s poudarkom na slovenščini kot simbolnim, kulturnim in ekonomskim kapitalom.

2. *Čas po osamosvojitvi Slovenije je* obdobje, ki mu moramo posvetiti primarni raziskovalni interes. Če se je z odprtjem meja prikazala možnost za uresničitev programa zedinjene Slovenije, ali se je pojavila tudi priložnost za uresničitev programov zedinjene Italije, Avstrije in Madžarske, morda tudi Hrvaške? Kakšno vlogo imajo/igrajo v tem procesu pripadniki italijanske, avstrijske/nemške, madžarske in hrvaške narodne manjšine v Sloveniji? So to petokolonaši, mostovi ali subjekti lastnega razvoja?

V tej luči je ključna razvojna potreba slovenske države (družbe) redefinicija pojma slovenska nacija oziroma poiskati odgovor na vprašanje, koliko narodne različnosti naj ta pojem obsega.

3. Je v obdobju, ko je Slovenija skupaj z Italijo, Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško članica istih političnih, gospodarskih in vojaških (razen Avstrije) povezav, sploh še smiselno govoriti o kategorijah, ki so nastale v obdobju pomladi narodov, sredi devetnajstega stoletja? Kako pripadniki različnih narodnih manjšin v

Sloveniji dojemajo italijanstvo, madžarstvo, romstvo, nemštvo, srbstvo, albanstvo, hrvaštvo, bošnjaštvo, judovstvo itd.? So res samo skromne kopije matičnih narodov? In predvsem, kako pripadniki in skupnosti dojemajo *slovenstvo*?

V tej luči si je INV zadal cilj oziroma nalogo redefinirati sintagmi matični narod in matična domovina.

4. Zgodovinske prelomnice, politični in družbeni dogodki ter tudi gospodarski položaj mikro in makro okolja vplivajo na vitalnost vsake manjšinske skupnosti. Vprašanja zakaj in kako se spreminja vitalnost posameznih manjšinskih skupnosti v Sloveniji ter kako vitalnost ocenjujejo pripadniki manjšinske skupnosti, terjajo večplastne odgovore, ki jih lahko poda le multi- in interdisciplinarno (v prvi vrsti empirično) raziskovanje. Prav zato si INV postavlja vprašanja, ki jih namerava obravnavati:

- Kako so zgodovinske prelomnice vplivale na položaj manjšinskih skupnosti?
- Ali so modeli izobraževanja na narodnostno mešanih območjih v Sloveniji učinkoviti? Kateri indikatorji definirajo uspešnost?
- Ali je jezik eden izmed ključnih identitetnih dejavnikov pri italijanski/madžarski narodni skupnosti in ali je opazen trend postopnega opuščanja ali vsaj zmanjševanja rabe italijanskega/madžarskega jezika?
- Ali izobraževalna vertikala zagotavlja ustrezno jezikovno usposobljen kader za potrebe narodno mešanega območja, za uresničevanje institucionalne dvojezičnosti v Slovenski Istri in Prekmurju?
- Kako je poteka razvoj madžarske/italijanske manjšinske politike po sprejetju ustave leta 1974 s posebnim poudarkom na razvoju političnega delovanja manjšine v samostojni Sloveniji?

5. Ali so Romi vključeni v srednje- in visokošolsko izobraževanje ter izobraževanje odraslih? Kakšen je odnos Romov do izobraževanja s perspektive romske skupnosti kot s perspektive predstavnikov izobraževalnih ustanov? Kakšen je odnos izobraževalnih institucij do Romov, ki se šolajo ali študirajo pri njih? Kakšno vlogo in pomen imajo politične elite v romski skupnosti? Kako je s politično participacijo Romov? Ali bo Romom z izboljšanjem socialnega položaja in družbene vključenosti omogočeno hkrati ohranjati tudi njihovo posebno etnično identiteto – brez družbene diskriminacije?

6. Ali je čas za ново ovrednotenje ustavnopravne ravni zaščite izbranih etničnih skupin, ki bo prineslo osnove za novo ovrednotenje ustavnopravne ravni zaščite izbranih etničnih skupin, ki po eni strani ne bo omejevala pridobljenih pravic, bo pa reševala opustitev sistematičnega pristopa države k temu vprašanju?

7. Raziskovanje bo usmerjeno na zgodovinsko poselitev Hrvatov v Sloveniji v primerjalni relaciji do drugih manjšin v Sloveniji in položaja Slovencev na Hrvaškem. Z analizo hrvaške poselitve v Sloveniji želimo ovrednotiti predvsem prostorsko komponento tradicionalne hrvaške lokalne in regionalne

zastopnosti v Sloveniji. Cilj proučevanja je ugotoviti, katera prostorsko adekvatna mreža naselij, lokalnih skupnosti in mikroregij izpolnjuje dolgoročneje pogoje za potencialno vključitev v sistem narodnostno/narodno mešanih območij. Rezultat bo zajemal opredelitev lokacijskih kvocientov za geografsko stratifikacijo in na osnovi GIS analize kartografsko reprezentacijo območij poselitve.

8. Raziskovanje bomo usmerili na področje integracije priseljencev in razvoj integracijske politike v Sloveniji ter proučili procese in trenutno stanje integracije priseljencev in njihovih potomcev v Sloveniji. Pri raziskovanju bomo upoštevali različne dimenzije integracijskega procesa: pravno-politično, socioekonomsko in kulturno-religijsko, pri čemer bomo izhajali iz temeljnih raziskovalnih vprašanj:

- Kako potekajo procesi integracije priseljencev v Sloveniji?
- Katere so potrebe in percepcije priseljencev in potomcev priseljencev glede njihove vključenosti oziroma vključevanja v slovensko družbo?
- Kakšen je odnos pripadnikov (in institucij) večinske družbe do priseljencev?
- Kako sta slovenska integracijska politika in zakonodaja usklajeni s potrebami, ki se kažejo v praksi?

9. Na podlagi kontinuiranega raziskovanja demografskega razvoja Slovenije in zaznanih trendov bomo razvijali predloge za oblikovanje populacijske, migracijske in integracijske strategije in politike ter za ukrepe in aktivnosti na teh področjih kot znanstvene in strokovne podlage, na katerih bo slovenska država lahko gradila in zagotavljala trajnosten, stabilen in celovit družbeni razvoj.

10. Nadaljevali bomo proučevanje zgodovinskega oblikovanja državnih (in drugih) mej, njihove evolucije, spremenjene narave in vloge ter njihovega vpliva na življenje ljudi in specifičnih skupnosti na obmejnih območjih, zlasti kar zadeva čezmejno sodelovanje, čezmejne regije in razvoj skupnih projektov na vseh področjih.

11. Z raziskovalnim delom, ki se nanaša na nacionalne in etnične identitete v globalizirani družbi, bomo skušali odgovoriti na vprašanje, kako te identitete delujejo v času korenitih sprememb na globalni ravni. Čeprav gre za zelo aktualno vprašanje, se mu v Sloveniji posveča le malo pozornosti. Pomembnost raziskovalnega dela je v tem, da se bo odražalo v redefiniciji obstoječih prevladujočih pogledov na nacionalne in etnične identitete, saj si jih ni več mogoče zamišljati kot vase zaprte, homogene in časovno stabilne. Takšna zamišljanja se lahko stekajo, združujejo in zgoščajo v politiko etničnega ločevanja, še zlasti obrambe pred dotokom »tujcev«. V smislu konceptov transnacionalnosti in transkulturalnosti bo raziskovalno delo skušalo razviti takšen model nacionalnih in etničnih identitet, ki merijo na sposobnost povezovanja in prehajanja ter s tem na dialog.

12. Proučevali bomo različne pojavne oblike večjezičnosti v Ljubljani in posledice, ki jih večjezičnost (in večkulturnost) prebivalcev mesta prinaša mestu kot celoti ali posameznim delom/predelom mesta. Na tem raziskovalnem področju bomo nadaljevali sodelovanje z raziskovalci Univerze v Gradcu, Univerze v Beogradu in Univerze v Zadru. Cilj je tudi proučiti demografske strukture ljubljanskega prebivalstva v odsotnosti popisov prebivalstva po etnični in drugih individualnih pripadnostih. Hipoteza se naslanja na rezultate projekta, ki je bil financiran s strani Mestne občine Ljubljana še v času, ko je obstajal poseben sklad za raziskave. Po več kot desetih letih bo zanimivo videti, kako se je demografska struktura ljubljanskega prebivalstva spremenila. Raziskovanje se bo oprlo na hipotezo: »Ljubljana se je od predkriznega obdobja (2004–2008) preobrazila v migracijsko še bistveno bolj dinamično območje, hkrati pa postaja čedalje pomembnejši center multikulturalizma v Sloveniji.«

13. Raziskovanje vprašanja priseljavanja in življenja Slovenk na Hrvaškem, njihov položaj in vključenost v družbo ter prenos identitete (in slovenstva) na potomce oz. razvijanje večplastnih identitet, ki jih srečujemo pri pripadnikih druge in tretje generacije slovenske skupnosti na Hrvaškem. Poudarek bo na obdobju od 1945. do danes, s tem, da se bo posebej pozorno obravnavala tematika in spremembe, ki so se dogodile med pripadniki slovenske skupnosti po 1991. letu. Hipoteza je, da prenos slovenskega jezika in kulture na potomce vpliva na ohranjanje slovenstva na Hrvaškem.

14. Posebno pozornost nameravamo nameniti razvoju strategij, pravnih okvirov in politik, pa tudi konkretnih ukrepov in dejavnosti, ki prispevajo k boljšemu urejanju in upravljanju družbeno relevantnih različnosti, prostovoljnemu, enakopravnemu in polnemu vključevanju ter integraciji vseh posameznikov in specifičnih skupin in skupnosti (vključno z različnimi družbenimi manjšinami) ter njihovemu sožitju in sodelovanju, pravicam in varstvu manjšin. Te teme so ključne za oblikovanje dolgoročnega soglasja o družbenem razvoju posameznih okolij, ki mora postati celovit, uravnotežen, okoljsko prijazen in trajnosten, kar potrjujejo tudi aktualne razprave v Evropi in Sloveniji. Posebna pozornost bo namenjena javnemu dialogu – natančneje konceptu in praksi trajnega procesa odprtega in vključujočega javnega dialoga, ki se kaže (kar potrjujejo dosedanja rezultati raziskovanja) kot ključen pristop, metoda in orodje v okviru uspešnega urejanja in upravljanja družbeno relevantnih različnosti, znotraj tega pa tudi pri preprečevanju (zaostrovanja), upravljanju in razreševanju kriz in konfliktov – rekondiliacija in sprava.

15. Poleg poglobljanja teoretičnih znanj in formuliranja teorij se bomo intenzivno posvečali prodoru novih znanj in védenj tako v akademski kot v splošni družbeni ali javni prostor. Kajti brez širše odmevnosti in seznanitve z rezultati našega raziskovalnega dela kljub strokovnemu soglasju o tem ne more biti družbenega soglasja o pomembnosti tovrstnega dela. Prav študije procesov etničnosti so danes še posebej pomembne, saj imamo opravka z neverjetno stopnjo nepoučenosti prebivalstva o procesih etničnosti. Šolski sistem v Sloveniji ni izpolnil poslanstva na področju podajanja novih izsledkov na tem področju. Zato vse prevečkrat v družbi vidimo popolno nerazumevanje etničnih vprašanj, od terminološke do vsebinske zmede v rabi in operiranju s temami, za katere si večina prebivalcev misli, da o njih vedo že vse. Pa vendar vidimo, kam vodijo neznanje in nevednost ter

neinformiranost z izsledki kvalificiranih raziskav: po eni strani se širi popolnoma neutemeljen strah pred migracijami, po drugi strani pa se krepijo antisemitske skupine in sovražni govor celo v območjih, kjer niti zgodovinsko nimamo podatkov o najneznatnejši judovski poselitvi itd. Poleg teorije etničnosti in migracij bodo raziskovanja vstopala tudi v robna ali aplikativna področja dosedanjega okostja raziskav. Prav aplikacija pridobljenih znanj in izkušenj prek raziskovalnega dela je že pokazala pomembne rezultate, saj se je mogoče mnogih navidezno specializiranih tem, ki se v družbi cehovsko prisojajo specifični »stroki«, lotevati tudi z narodnogospodarskega vidika. Na primer upravljanje strateških naložb na narodnostno mešanih območjih mora biti seznanjeno in informirano o družbenogeografski stvarnosti v takih območjih ter s tem povezano strateško in na znanju podprto odločanje.

2.2 Podporna dejavnost raziskovalni dejavnosti

2.2.1 Infrastrukturni programi

Infrastrukturni program na INV-ju predstavlja dejavnost INDOK centra s specialno knjižnico.

Knjižnica INV-ja kot ena izmed najstarejših tovrstnih knjižnic v evropskem prostoru hrani izjemno dragoceno in zanimivo gradivo, ki pa uporabnikom še vedno ni dostopno v tolikšni meri, kot bi si to želeli. Tako bogat knjižni sklad s področja etničnih študij, kot ga ima naša knjižnica, je redkost, hkrati pa tudi naša velika prednost. Danes izhaja na področju družboslovja veliko knjig, ki so tematsko zanimive za našo knjižnico, da tej bogati produkciji le stežka sledimo v smislu nabave in obdelave gradiva. Ob tem se moramo zavedati, da etnične študije danes niso več zgolj domena INV-ja, saj imajo večino tega gradiva tudi druge družboslovne in splošne knjižnice, kar pa seveda ne velja za gradivo, ki ga je INV oziroma nekdanji Manjšinski inštitut pridobil v začetnem obdobju svojega delovanja. Če želimo ohraniti prepoznavno mesto med družboslovnimi knjižnicami, moramo v prvi vrsti poskrbeti za starejše gradivo in ga ne le formalno/vsebinsko obdelati, temveč ga v nadaljevanju tudi v čim večji meri digitalizirati. Nameravamo narediti nekakšen izbor najdragocenejšega gradiva, skenirati naslovnice in ga predstaviti na spletni strani INV-ja. Žal pa je ta na prvi pogled skromna in suhoparna vizija vsebinsko in časovno zelo zahteven projekt, ki po eni strani temelji na natančnem poznavanju in upoštevanju bibliografskega sistema COBISS, po drugi strani pa tudi na znanju več tujih jezikov in poznavanju etnične tematike.

V srednjeročnem obdobju bomo nadaljevali z zbiranjem, obdelovanjem, hranjenjem, posredovanjem informacij in gradiv, ki se nanašajo na manjšinske študije v tradicionalnem smislu raziskovanja INV-ja in tudi na nove, razširjene tematike. Med interdisciplinarno raziskovanimi področji so najrazličnejši vidiki etničnih/manjšinskih vprašanj (odnosi med večinami in manjšinami, odnosi med matico in manjšinami, migracije, izseljenstvo in priseljenci, novodobne manjšine, integracijske politike, asimilacija, vprašanja identitete, državljanstvo, več/medkulturnost, pravno varstvo, pravice in zaščita manjšin, politična participacija, upravljanje različnosti, preprečevanje konfliktov, promocija manjšinskih/manj razširjenih jezikov, sociolingvistična vprašanja, jezik in ekonomija, tržna vrednost dvo- oziroma večjezičnosti,

etnična pripadnost in psihologija, odnos mladih manjšincev do njihovega jezika, njihovega statusa v družbi itd.).

Načrti za obdobje 2019–2023:

- *čim večja in hitrejša dostopnost* relevantne domače in tuje literature (monografij, periodike/serijskih publikacij, člankov, elektronskih virov, arhivskih dokumentov) v tiskani obliki ali »on-line«, nabava najpomembnejših domačih in tujih monografij s področja dela INV-ja v najširšem pomenu (nakup ali vsaj medbibliotečna izposoja), skrb za bibliografije in sezname citatov raziskovalcev, delovati kot javna knjižnica ter skrbeti za hitre, a natančne informacije v skladu s potrebami raziskovalcev in zunanjih uporabnikov;
- nadaljevati z zapisi in *gradnjo baz podatkov* COBIB/SICRIS;
- nadaljevati projekte MINDOC, kar pomeni, da bomo nadaljevali z digitalizacijo gradiv in zlasti dLib (predvidevamo digitalizacijo in predajo ter vključitev čim večjega števila INV-jevih publikacij);
- dopolniti prehod na COBISS3 še z drugimi segmenti;
- nadaljevati z *urejanjem zgodovinskih arhivskih gradiv* INV-ja, jih popisati po navodilih Arhiva Republike Slovenije in jih predati (arhiv zahodnega oddelka smo predali v letu 2014 skupaj s tajniškim arhivom – tako imenovani splošni arhiv in zemljevidi se bodo zaradi obširnosti gradiva popisovali tudi v tem srednjeročnem obdobju). Trenutno je v obdelavi zadnji del zgodovinskega arhiva, nadaljevali bomo s tekočim arhivom;
- dati nov poudarek digitalizaciji dragocene zbirke zemljevidov v arhivskem gradivu INV-ja;
- obdelovati tekoči (novejši) arhiv, ki ostaja na INV-ju do zakonsko določenega roka za predajo Arhivu Republike Slovenije;
- nadaljevati z odpisom in inventuro (vsaj delno) v knjižnici;
- *nadgraditi zemljevid Slovenska imena krajev, rek in gora na območju Vzhodnih Alp, zahodne Panonije in severnega Jadrana*, ki ga je INV leta 2014 izdelal za potrebe Urada Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Osnovna ideja je, da bi bili na zemljevidu prikazani kraji, pomembni za življenje slovenske manjšine v zamejstvu, in kraji, pomembni za življenje manjšin v Sloveniji. S klikom (ali prek iskalnika) na posamezni kraj bi se odprle vsebine, povezane s tem krajem, kot na primer opis geografske lege, zgodovine kraja, (morebitni) statistični podatki, seznam slovenskih društev, zgodovina slovenskih društev, pomembne osebe, ki so bile rojene ali so delovale v posameznem kraju itd. Ko bi bil postavljen nek osnovni okvir (za okrog dvesto krajev), bi k sodelovanju lahko povabili tudi širšo zainteresirano javnost (prebivalce posameznega kraja, predstavnike lokalnih društev itd.), da bi pomagali pri dopolnjevanju vsebin. Sčasoma bi tako lahko nastala *virtualna enciklopedija* slovenskih manjšin v zamejstvu in (sedanjih in nekdanjih) manjšin v Sloveniji, ki bi obsegala tekstovno, slikovno in kartografsko

- gradivo. Takšen portal oziroma virtualna enciklopedija bi pripomogla k boljši promociji in večji prepoznavnosti INV-ja doma in v tujini;
- nadaljevati z zbiranjem *arhivskega gradiva o zgodovini INV-ja*, ki je v različnih arhivih in dokumentacijskih centrih v Sloveniji in tujini. Zbrano gradivo bo digitalizirano in na ta način dostopno širši javnosti;
  - pripravljati zahtevnejše tematske poizvedbe in *bibliografije* za potrebe domačih in tujih raziskovalcev;
  - nuditi *podporo publicistični dejavnosti INV-ja* (sodelovanje pri tehničnem uredništvu revije Razprave in gradivo, zamenjava in prodaja revije, prodaja INV-jevih monografij), promociji INV-ja (odnosi z javnostmi, predstavitve publikacij INV-ja, organizacija konferenc itd.);
  - sodelovati pri prijavljanju projektov, promociji in prezentaciji INV-ja ter rezultatov njegovega raziskovalnega dela. Sodelovali bomo pri publikaciji, digitalizaciji in diseminaciji raziskovalnih rezultatov;
  - sodelovati pri raziskovalni dejavnosti INV-ja z zbiranjem, obdelavo in posredovanjem gradiv in informacij, pripravljanjem bibliografij, zagotavljanjem dostopa do relevantnih baz podatkov, monografij, serijskih publikacij, člankov itd., ki jih raziskovalci potrebujejo za uspešno izvajanje projektov;
  - še naprej urejati bibliografije in sezname citatov raziskovalcev INV-ja.

V letih 2019–23 načrtujemo tudi:

- obstoječi brskalnik narediti prijaznejšega uporabnikom, zmogljivejšega, dodati nekatere možnosti, ki do sedaj niso bile na voljo. Trenutno lahko uporabnik išče s pomočjo ključne besede po arhivu več kot 70.000 člankov in po posameznih edicijah časopisov in časnikov, ki so izhajali na Koroškem, so v povezavi s slovensko narodno skupnostjo na Koroškem in so odločilno zaznamovali obmejno območje od srede devetnajstega stoletja do danes. Prav premajhne kapacitete diskovnih polj, s katerimi trenutno razpolaga INV, so vzrok, da vse omenjeno gradivo (trenutno) še ni dostopno niti sodelavcem INV-ja niti zainteresirani širši javnosti. Prav zaradi tega načrtujemo nakup zmogljivejšega strežnika, ki nam bo omogočil zagon programa MINDOC in postavitev digitaliziranih vsebin arhiva INV-ja;
- nadaljevati z digitalizacijo periodike in nekaterih časnikov in časopisov, ki so izhajali na Koroškem ali v osrednji Sloveniji, v katerih se zrcali »duh časa« in so odločilno zaznamovali družbeno realnost na obeh straneh meje; nadaljevati želimo tudi z digitalizacijo nekaterih pomembnih vsebin iz arhivov INV-ja in Slovenskega znanstvenega inštituta v Celovcu (SZI); prav tako bomo vnesli v digitalizacijo vidik kulturnih društev na Koroškem in deloma v Sloveniji (gre za zgraditev posebne platforme za prosvetna društva, ki bi nudila »on-line« storitve z arhivom – tako bi omogočila boljše, hitrejše in kakovostnejše delo ter večjo odmevnost med kulturno-prosvetnimi društvi. Vključena bi bila kulturno-prosvetna društva slovenske narodne skupnosti na Koroškem

- (možnost širitve na kulturno-prosvetna društva večinskega prebivalstva na Koroškem in društva nemško govoreče etnične skupine prebivalcev v Sloveniji);
- širiti manjšinski informacijski in dokumentacijski center – »on-line« arhivsko gradivo za slovensko skupnost v Italiji, na Madžarskem in Hrvaškem.

Infrastrukturni program ima poleg zgoraj navedenih dejavnosti v načrtu še dejavnosti, ki se nanašajo na:

- **javno službo, podpora državnim organom:** mnoga vsestransko raznolika gradiva (monografije, serijske publikacije, članki, arhivski dokumenti, preko konzorcijev dostopne baze podatkov, itd.) in informacije, ki jih infrastrukturni program INV-ja pridobiva in zbira, obdeluje, hrani in daje na razpolago, s čimer bo nadaljeval tudi v letih 2019–2023, s tem da se bodo tematike in vidiki nedvomno neprestano širili in posodabljali, bodo poleg raziskovalcev in zunanjih uporabnikov dostopna tudi državnim in vladnim organom, ki se pogosto obračajo na nas s potrebami po različnih informacijah, obsežnejših poročilih in občasnih ekspertizah. Načrtujemo tudi nadaljevanje sodelovanja z MK, MNZ, MIZŠ, Uradom RS za narodnosti, USZS itd. Večinoma so najbolj iskani podatki o slovenskih manjšinah v sosednjih državah (statistični podatki oziroma ocene, relevantne in aktualne informacije o zamejski kulturi, šolstvu, politični participaciji, dvojezičnih krajevnih napisih itd.), o Romih, o migracijah in novodobnih manjšinah, zlasti pripadnikov nekdanje Jugoslavije v Sloveniji, o statusu nemške narodne skupnosti, o mejnih vprašanjih, o razreševanju konfliktov. Informacije, ki jih lahko posredujemo glede vseh naštetih problematik, lahko odločilno prispevajo k urejanju in izboljšanju statusov določenih etničnih skupnosti oziroma manjšin in s tem k izboljšanju njihovih življenjskih pogojev;
- **ekonomičnost:** infrastrukturni program INV-ja zagotavlja dostopnost širokega spektra gradiv in informacij s področja etničnih študij (interdisciplinarno) v slovenskem in svetovnem smislu na enem mestu raziskovalcem in drugim uporabnikom ter najširši javnosti, kar je gotovo ekonomično, saj lahko raziskovalec dostopa do najrazličnejših virov. Enak učinek bosta imela vključevanje digitaliziranih INV-jevih publikacij v dLib in obširnejša digitalizacija zemljevidov iz arhiva INV-ja;
- **tehnološko sodobnost:** prehod na digitalizacijo gradiv v okviru projekta MINDOC v sodelovanju s SZI iz Celovca predstavlja pomemben napredek z vidika tehnološke sodobnosti. Rezultati našega skupnega dela so – in še zlasti bodo – v veliko pomoč študentom, znanstvenikom, javni upravi in vsem, ki jih zanima regionalni razvoj; omogočili bodo hiter in pregleden uvid v razvoj obmejnega področja v zadnjih 150 letih s poudarkom na vseh tematikah, ki so kakorkoli povezane z etničnim, manjšinskim vprašanjem. V srednjeročnem obdobju bomo na osnovi že opravljenega dela (skeniranje in digitalizacija) dodali gradiva iz lokalnih, zlasti obmejnih časopisov, ki še niso dostopni »on-line«, se pa njihova vsebina nanaša (tudi) na regionalno manjšinsko problematiko. Svojim uporabnikom smo z vključitvijo v konzorcije COSEC (SAGE, Emerald), SPRINGERLINK in Scopus omogočili »on-line« dostop do mnogih publikacij;
- **dostopnost:** infrastrukturni program INV-ja bo tudi v srednjeročnem obdobju zagotavljal dostopnost širokega spektra gradiv in informacij s področja etničnih študij (interdisciplinarno) v slovenskem in svetovnem smislu na enem mestu raziskovalcem in drugim uporabnikom ter

najširši javnosti, kar je gotovo ekonomično, saj lahko raziskovalec dostopa do najrazličnejših virov. Enak učinek bo prineslo vključevanje digitaliziranih INV publikacij v dLib;

- **tehnološki vidik:** prizadevali si bomo, da bodo s tehnološkega vidika dejavnosti INDOK centra INV-ja primerljive z drugimi družboslovnimi institucijami in njihovimi infrastrukturnimi programi. Oprema je standardna (PC-ji, tiskalniki, čitalci, skenerji, fotokopirni stroj) in dobro izkoriščena. Nakup kakovostnega skenerja je omogočil prehod na digitalizacijo gradiv, kar je nujno zaradi varčevanja s prostorom, večje dostopnosti naših gradiv in aktivne vključitve v sistem MINDOC ter hkrati zaradi zaščite dragocenih, petinosemdeset let starih arhivskih gradiv (okrog 120.000 dokumentov).

Glede na količino in kakovost zbranih gradiv načrtujemo povečano zanimanje za problematiko, s katero se ukvarjamo, skladno s tem pa tudi število naših uporabnikov, mnogih med njimi iz tujine, ki prihajajo k nam tudi za daljša študijska obdobja. Digitalizirano gradivo bo hitreje in lažje dostopno vsem, manj bo fotokopiranja in delovni prostor v čitalnici bo manj zaseden. Predvidevamo, da se bo povečalo zanimanje po dostopanju do gradiv »on-line«, zato bomo skušali ponuditi čim več digitaliziranih gradiv prek naše spletne strani oziroma prek dLib, prav tako bomo infrastrukturni program INV-ja še naprej približevali ljudem prek spletnega omrežja Facebook.

Baza podatkov INDOK centra in specialne knjižnice INV-ja ter naše gradivo sta dostopna najširši javnosti, dobro je tudi utečeno sodelovanje z drugimi raziskovalnimi in javnimi raziskovalnimi organizacijami.

Nadaljevali bomo sodelovanje z Inštitutom za novejšo zgodovino (Sistory in ZIC), ZRC SAZU, ODK Jožeta Goričarja, UL FF, Knjižnico OZN, UP UK, UM UKM, mnogimi splošnoizobraževalnimi knjižnicami po Sloveniji, dokumentacijo »Dela«, arhivi osrednjih slovenskih dnevnikov in tednikov, manjšinskima inštitutoma SZI in SLORI v zamejstvu, ustanovami in organizacijami Slovencev v Porabju in na Hrvaškem, raznimi društvi v zamejstvu (Slovenski dom – KPD »Bazovica«). Vzpostavlja se sodelovanje z univerzama na Reki in v Pulju.

2.2.2 Druga podpora dejavnost, vključno s fiksnimi stroški upravljanja JRZ in fiksnimi stroški za financiranje instrumentalnih centrov in zbirk

Enota uprave predstavlja direktor INV, ki zastopa in predstavlja INV, organizira in vodi delo ter skrbi za strokovnost in zakonitost. Za svoje delo je odgovoren Upravnemu odboru in Vladi RS. V enoti uprave se opravljajo tudi tajniška in računovodska dela za podporo pri vodenju INV-ja. Sodelujejo tudi pri komunikaciji in koordinaciji med zaposlenimi in tudi z zunanjimi uporabniki. Službe v sklopu Uprave tako skrbijo za potek vseh administrativnih nalog v skladu z zakonodajo in s svojim tehničnim in strokovnim znanjem krepijo in sodelujejo pri izvajanju in vodenju vseh programov in projektov. Tako bomo tudi v

obdobju 2019 – 2023 krepili sodelovanje in pomagali pri pridobivanju novih projektov ter spremljanju in poročanju dosežkov.

INV v okviru fiksnih stroškov ne financira nobenih instrumentalnih centrov in zbirk.

2.3 Opredelitev obsega javne službe ter raziskovalnega dela za trg

Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o preoblikovanju Inštituta za narodnostna vprašanja v javni raziskovalni zavod (Uradni list RS, št. 55, 6. 10. 2017, str. 7268) INV-ju omogoča opravljanje strokovno-razvojnih nalog za različna ministrstva in urade v Republiki Sloveniji. Na ta način smo po večletnem angažiranju pridobili možnost za pridobitev manjših projektov oziroma strokovno-razvojnih nalog za potrebe države. Na osnovi letnih dogovorov z MIZŠ, MNZ, MK in Uradom Vlade Republike Slovenije za narodnosti bi pripravili strokovne naloge oziroma študije s področij, ki so aktualne in zahtevajo pojasnila. Načrtujemo, da bomo na osnovi tega povečali obseg javne službe ter raziskovalnega dela za trg v obsegu vsaj petih strokovno-razvojnih nalog, kar bi predstavljalo vsaj 7 % letnega proračuna INV-ja.

3. Program drugih dejavnosti INV z opredelitvijo obsega javne službe ter dela za trg za obdobje 2019–2023

3.1 Program drugih dejavnosti INV-ja

I. Strokovno – razvojne naloge za različna ministrstva

Navajamo samo nekatere pomembne vsebine, ki si jih bomo prizadevali pripraviti in realizirati s pristojnimi resorji v okviru strokovno – razvojnih nalog:

1. *Proučevanje bivanjsko-socialnih razmer Romov v Sloveniji (za MOP)*

Glede na to, da je romska skupnost po demografskih karakteristikah in socialnih specifikah manjšina, ki (vsaj na jugovzhodu države) številčno narašča, a hkrati v vseh glavnih socialno-ekonomskih pogledih sodi na sam rob družbe, je poglobljeno poznavanje njenih bivalnih razmer in prizadevanje za izboljšave na tem stanju velikega pomena. Zlasti to velja za t. i. romska naselja. Pomembnost tega področja je priznana tudi v Nacionalnem programu ukrepov za Rome. To področje bi bilo treba v prihodnje postaviti tudi v mednarodno-primerjalno perspektivo: analizirati bi bilo treba, kako se s tem soočajo v drugih evropskih državah, predvsem sosednjih, in posebno pozornost posvetiti primerom dobrih praks ter njihovi možni uporabnosti za naše okolje.

2. *Analiza migracijskih tokov v in iz Slovenije (za MNZ)*

V Sloveniji v obdobju po vstopu v EU nimamo celostnega, detajlnega vpogleda v razumevanje vseh glavnih vrst migracijskih tokov v in iz države. Slovenska strategija ekonomskih migracij za obdobje od 2010 do 2020 se v prvi vrsti osredotoča na privabljanje visokokvalificiranih delavcev migrantov, le delno pa se dotika tudi problematike nizkokvalificirane in kvalificirane delovne sile, s pomanjkanjem katere se pretežno soočajo slovenska podjetja; poleg tega pa je sam dokument zastarel. Kljub pomanjkanju podatkov iz klasičnih popisov prebivalstva v obdobju po letu 2002, pa ima Statistični urad Republike Slovenije (SURS) obsežne baze podatkov, ki obravnavajo področje mednarodnih migracij v in iz Slovenije in priseljencev pri nas, ostajajo pa neobdelani. Tako bi lahko v okviru strokovno- razvojne naloge vsako leto analizirali nove podatke SURSa ali pa se tovrstnih analiz lotili občasno in takrat zajeli podatke daljšega časovnega obdobja. Priprava indikatorjev za spremljanje in evalvacijo procesa integracije imigrantov ter izvajanja integracijskih politik in ukrepov v Sloveniji. Na podlagi oblikovanega modela kazalnikov bo možno kontinuirano spremljati in ocenjevati proces integracije migrantskih populacij v Sloveniji ter dopolnjevati integracijsko politiko. Za redno spremljanje procesa integracije imigrantov v državi bi bilo treba takšno ocenjevanje izvajati kontinuirano na določena časovna obdobja, npr. na vsakih 5 let oziroma po potrebi tudi pogosteje.

3. *Evalvacija delovanja priseljenskih in manjšinskih društev v Sloveniji (za MNZ in MK)*

S pomočjo evalvacije delovanja priseljenskih in manjšinskih društev v Sloveniji bi skušali predvsem ugotoviti stopnjo vitalnosti priseljenskih in manjšinskih skupnosti pri nas. Z analizo bi se osredotočali predvsem na delovanjem teh društev (in eventualno tudi samostojno delujočih posameznikov iz omenjenih skupnosti) zlasti na kulturnem področju – in v tem okviru ugotavljali, na katerih področjih so družbeno-kulturno angažirana posamezna društva, koliko posameznikov iz teh skupnosti je aktivno vključenih v izvajanje teh kulturnih aktivnosti, kakšen vpliv ima to na same priseljske in manjšinske skupnosti ter na večinsko družbo.

4. *Položaj slovenskega jezika v Porabju (za MIZŠ in za USZS)*

Raba manjšinskega (slovenskega) jezika v javnem življenju in vidna dvojezičnost v Porabju (primerjava s Prekmurjem in z ostalimi območji Madžarske, kjer živijo pripadniki narodnih skupnosti). Rezultati so koristni tako za slovenske manjšinske organizacije (in ostale manjšine) na Madžarskem pri pripravi razvojnih načrtov in pri dogovarjanju z zakonodajalci na regionalni in državni ravni za izboljšanje položaja manjšinskega jezika v javnem življenju ter za slovensko politiko pri načrtovanju jezikovne politike za slovensko manjšino..

5. *Položaj Slovencev na Hrvaškem (za MIZŠ)*

Položaj Slovencev na Hrvaškem bomo preučevala zlasti z vidika ohranjanja oziroma revitalizacije slovenskega jezika. Revitalizacijo razumem kot nabor praks ali ukrepov, s pomočjo katerih bo slovenski jezik pridobil nove domene rabe jezika, s tem pa se mu bo povečala tudi institucionalna moč. Seveda pri revitalizaciji jezika ne gre samo za jezik, temveč gre tudi za identiteto in (vsakodnevne) izkušnje govorcev oziroma skupnosti. Jezik je obravnavan kot eden pomembnejših kazalnikov etnične identitete, in se prenaša iz generacije v generacijo v okviru družine predvsem na podlagi govornih vzorcev staršev. Jezik tudi simbolizira kulturno dediščino (tudi če ga ne govorijo vsi člani skupnosti) ter omogoča osnovo za izgradnjo intraskupinske solidarnosti v tem smislu, da imajo posamezniki, ki govorijo skupen jezik, boljši dostop do kulturne dediščine in verjetno tudi močnejšo identifikacijo s skupnostjo. Za manjšinske skupnosti predstavlja ohranjanje jezika in kulture velik izziv. V zadnjih letih so se v nekaterih županijah (Varaždinska, Medžimurska, Primorsko-goranska županija in Istrska županija) na Hrvaškem izboljšale možnosti za učenje slovenskega jezika, tudi v sklopu javnega šolskega sistema. Vprašanje pa je, ali se bo učenje slovenščine v šoli odrazilo v revitalizaciji slovenskega jezika med pripadniki slovenske skupnosti?

6. *Madžarska narodna manjšina v Sloveniji (za MIZŠ)*

Na narodno mešanem območju v Prekmurju je poleg slovenščine, uradni jezik tudi madžarščina. Formalnopravno so vzpostavljeni pogoji za institucionalno dvojezičnost na vseh področjih življenja

(mediji, zunanja simbolika, napisi, topografija, vzgoja in izobraževanja, sodne in upravno-administrativne ustanove, kulturne in športne dejavnosti, zdravstvene ustanove, poslovanja podjetij itd.), ki je oprta na funkcionalno dvojezičnost pripadnikov večine in manjšine, kar omogoča vzajemno jezikovno primikanje govorcev obeh jezikovnih skupnosti. Na formalni ravni jim rabo maternega jezika omogoča dvojezična organizacija institucionalnega sistema, na neformalni ravni pa dejstvo, da pripadniki večinskega naroda, vsaj pasivno obvladajo madžarski jezik. Osnovni pogoj za uresničevanje tako zastavljene dvojezičnosti je ustrezno izobraževanje. Zagotavljanje kakovostnega dvojezičnega izobraževanja predpostavlja kontinuirano spremljanje uresničevanja izobraževalnih, jezikovnih in socializacijskih ciljev ter učinkov v družbenem okolju. Pripadniki manjšinske skupnosti opozarjajo na določene težave pri izvajanju pravnih določb v praksi, po njihovem mnenju se razkorak med normativno ureditvijo in uresničevanjem v praksi z leti povečuje.

II. Dejavnost Enote Reka, Enote Lendava/Lendva ter Mednarodnega centra za medetnične odnose in manjšine v Jugovzhodni Evropi

Področja delovanja Enote Lendava/Lendva:

- *raziskovalno delo:* raziskovalno delo Enote Lendava/Lendva je v prvi vrsti usmerjeno na raziskovanje etničnosti in (med)etničnih odnosov ob slovenski severovzhodni meji, in to na obeh straneh meje, tako v Sloveniji kot na Madžarskem. Gre predvsem za raziskave, ki se ukvarjajo z madžarsko manjšino v Sloveniji in s slovensko manjšino na Madžarskem. Posebej pomembne so raziskave, ki bi osvetlile zgodovino manjšin oziroma prostora in odnose med različnimi etničnimi skupnostmi na tem področju (Slovenci, Madžari, Romi, Hrvati, Nemci itd.);
- *zbiranje in zajemanje primarnih in relevantnih podatkov in gradiv ter njihova ureditev v bazo podatkov:* v tem okviru so pomembne naloge Enote Lendava/Lendva zbiranje arhivskih in drugih gradiv ter dokumentacije (razni dokumenti, fotografije, razglednice, plakati, vabila itd.) o etnično mešanem območju in tako vzpostavljanje podatkovne baze;
- sodelovanje z lokalnimi skupnostmi ter z organizacijami in institucijami manjšinskih skupnosti, ki živijo v severovzhodni Sloveniji in na sosednjih območjih.

Področja delovanja Enote Reka:

- *raziskovalno delo:* raziskovalno delo Enote Reka je v prvi vrsti usmerjeno na raziskovanje zgodovine slovenske skupnosti in slovenstva na Hrvaškem v drugi polovici dvajsetega stoletja. Cilj srednjeročnega načrta raziskovalnega dela je podrobneje predstaviti položaj Slovenk in njihovih potomcev ter njihovo vključenost v družbo, poleg tega pa tudi odgovoriti na vprašanja, ki

zadevajo identiteto in večplastne identitete Slovenk in njihovih potomcev, uspešno vključenost v družbo, prenos slovenstva, (samo)organizacijo ter ekonomsko vrednost slovenske identitete in slovenskega jezika na Hrvaškem. Uporabljeni bodo predvsem zgodovinski viri, ki lahko ilustrirajo življenje Slovenk na Hrvaškem in bodo odgovorili na vprašanja, ki zadevajo spreminjanje identitete;

- nadaljnji razvoj sodelovanja z znanstvenimi institucijami na Hrvaškem, predvsem z Univerzo na Reki, z Univerzo v Zagrebu in Institutom za narodnosti in migracije v Zagrebu. Sodelovanje s članicami Univerze na Reki, predvsem s Filozofsko fakulteto, poteka že od leta 2011. Tudi v naslednjem obdobju bo raziskovalka predavala zgodovino Slovencev na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete Univerze na Reki. Zaradi širjenja geografskega območja raziskovanja se bodo okrepile tudi povezave s humanističnimi fakultetami Univerze v Zagrebu;
- sodelovanje z lokalnimi skupnostmi in manjšinskimi organizacijami na Hrvaškem

Poleg raziskovalne dejavnosti pa raziskovalca v Enoti Reka in Enoti Lendava/Lendva izvajata tudi druge aktivnosti (organizacija okroglih miz, razstav, udeležbe na različnih manjšinskih srečanjih) in imata pomembno poslanstvo. V obeh enotah sta zaposlena pripadnika manjšinske skupnosti (pripadnica slovenske manjšine na Hrvaškem in pripadnik madžarske manjšine v Sloveniji), ki sta ne samo vpeta v okolje, temveč tudi močno povezana z življenjem in aktivnostmi manjšinske skupnosti.

Področja delovanja Mednarodnega centra za medetnične odnose in manjšine v Jugovzhodni Evropi

Tudi Mednarodni center za medetnične odnose in manjšine v Jugovzhodni Evropi izvaja aktivnosti, ki prinašajo prepoznavnost znanstvenoraziskovalnega dela INV-ja:

- Mednarodni center za medetnične odnose in manjšine v Jugovzhodni Evropi bo tudi v srednjeročnem obdobju 2019–2023 razvijal mednarodno mrežo strokovnjakov in institucij, ki se ukvarjajo z etničnimi odnosi in upravljanjem različnosti v regiji, v kateri danes sodeluje približno 150 posameznikov in več kot 25 institucij (predvsem iz Jugovzhodne Evrope, pa tudi iz drugih držav, na primer Avstrije, Avstralije, Italije, JAR, Litve, Kanade, Madžarske, Romunije, Združenih držav Amerike, Zvezne republike Nemčije itd.), ki medsebojno komunicirajo predvsem prek elektronske komunikacije, saj omejena sredstva ne dopuščajo rednih srečanj in konferenc. Zato mreža za osebna srečanja izkorišča različne konference, srečanja in projekte, pri katerih sodelujejo njeni člani;
- posebej intenzivno bo sodelovanje v okviru *Akadske mreže za Jugovzhodno Evropo*, ki jo koordinira Inštitut za družbene vede iz Beograda in povezuje institucije iz Albanije, Bosne in

Hercegovine, Črne gore, Hrvaške, Kosova, Makedonije, Slovenije in Srbije, v okviru katere načrtujemo različne aktivnosti, vključno s pripravo predlogov za skupne raziskovalne in akcijske projekte ter znanstvene monografije;

- nadaljevalo se bo sodelovanje v izobraževalnih programih s področja zaščite manjšin, etničnih odnosov, upravljanja različnosti ter preprečevanja, upravljanja in razreševanja kriz v okviru Meduniverzitetnega centra v Dubrovniku, na Univerzi v Sarajevu ter s partnerji v Avstriji, Italiji in na Madžarskem, pa tudi sodelovanje v aktivnostih CIVITAS BiH na področju državlanske vzgoje. Med ključnimi aktivnostmi navajamo organizacijo mednarodnih znanstvenih srečanj in konferenc (npr. mednarodne regionalne znanstvene konference »Vključevanje in integracija v raznolikih družbah: strategije in izkušnje upravljanja različnosti v srednji in jugovzhodni Evropi« INV-ja in zagrebške pisarne Fundacije Friedrich Ebert (Friedrich Ebert Stiftung).

V srednjeročnem obdobju načrtujemo pridobiti finančna sredstva, ki bi omogočila razširitev dejavnosti ter ki bi enotama in Mednarodnemu centru za medetnične odnose in manjšine v Jugovzhodni Evropi omogočila razširiti mrežo in vsebino sodelovanja s posamezniki in institucijami iz sosednjih držav ter iz držav Jugovzhodne Evrope.

III. Program revije Razprave in gradivo

Uredništvo revije Razprave in gradivo: revija za narodnostna vprašanja (angl. *Treatises and Documents: Journal of Ethnic Studies*) bo v srednjeročnem obdobju 2019–2023 sledilo vsebinski shemi revije in stremelo k objavljanju znanstvenih prispevkov tujih in domačih avtorjev s področja etničnih študij s posebnim poudarkom na manjšinskih študijah. Načrtujemo, da bosta letno izšli dve številki revije.

Revija Razprave in gradivo je in ostaja osrednja revija na področju etničnih študij v Sloveniji in predstavlja stično točko za vse raziskovalce, ki se ukvarjajo s tem področjem v Sloveniji in zamejstvu. Revija je močno vpeta v mednarodno raziskovalno skupnost na področju etničnih študij. Načrtujemo, da bo približno 70 % člankov nastalo izpod peresa tujih znanstvenikov. Posebna prednost te revije je, da etnične in manjšinske študije obravnava celovito, tako vsebinsko kot z vidika posameznih disciplin. Revija je zasnovana interdisciplinarno, zato si bo uredništvo prizadevalo objavljati prispevke s področja zgodovinopisja, politologije, antropologije, sociolingvistike, prava, mednarodnih odnosov ter mirovniških, postkolonialnih in migracijskih študij.

Revija Razprave in gradivo bo tudi v srednjeročnem obdobju ostala večjezična. Glede na smernice razvoja v znanosti in raziskovanju pa načrtujemo povečavo obsega objavljenih prispevkov v angleškem jeziku, kar je potrebno za povečanje prepoznavnosti in branosti revije ter citiranosti avtorjev v tujini.

Revija Razprave in gradivo bo še naprej dostopna na svetovnem spletu (na posebni samostojni spletni strani). Celotna besedila člankov revije bodo tudi v prihodnje na spletu dosegljiva prek sistema ProQuest. Revija Razprave in gradivo bo prav tako še naprej dostopna prek spletnih strani Digitalne knjižnice Slovenije in prek spletne strani Sistory, ki omogoča objavo tudi najstarejših številke revije (iz šestdesetih in sedemdesetih let prejšnjega stoletja) v digitalni obliki.

IV. Program publicistične dejavnosti

V srednjeročnem obdobju bomo nadaljevali z izdajanjem monografij, ki bodo predstavljale rezultate znanstvenoraziskovalnega dela raziskovalcev. Monografije nameravamo izdati v okviru knjižne zbirke Etničnost/Ethnicity.

Načrtujemo, da bi letno izšla ena monografija. Ob izidu monografije načrtujemo organizacijo okrogle mize o tematiki monografije, na katero nameravamo povabiti tudi relevantne strokovnjake.

3.2 Opredelitev obsega javne službe ter dela za trg

Načrtujemo, da bi z dejavnostjo za trg lahko pridobili največ 1 % celotnega prihodka inštituta (prodaja publikacij). Pri tem je treba poudariti, da dejavnost INV-ja ni tržno zanimiva, ni dobičkonosna, zato je nerealno predvidevati, da bi imeli možnost pridobiti program, ki ne bi bil financiran iz javnofinančnega vira.

4. Program investicij in investicijskega vzdrževanja za obdobje 2019 – 2023

Tabela 4: Zemljišča v uporabi INV

Zap. št.	Lokacija	Katastrska občina	Številka parcele	Površina v m ²
1	2	3	4	5
1.	Ljubljana, Erjavčeva 26	1725 Ajdovščina	2247	242

Tabela 5: Stavbe v uporabi INV

Zap. št.	Naslov	Katastrska občina	Številka stavbe	Številka dela stavbe	Površina v m ²
1	2	3	4	5	6
1.	Erjavčeva 26, 1000 Ljubljana	1725 AJDOVŠČINA	166	1725-166-1	662,1

Načrtujemo predvidoma konec leta 2019 oz. v letu 2020³ prenovo enega prostora v stavbi na Erjavčevi 26 v Ljubljani. Potreba po prenovi prostora za namene arhiva je nastopila, ker smo izgubili možnost uporabe kletnih prostorov na Cankarjevi 5, kjer je INV pred leti imel svoje prostore. Po prenovi stavbe na Erjavčevi 26 smo zaradi preureditve arhivskega gradiva želeli obnoviti (vlaga) kletno sobo na Cankarjevi 5, ki smo jo imeli v uporabi več kot trideset let. Toda pri tem se je pokazalo, da so prostori v upravljanju Ministrstva za kulturo, ki je zahtevalo, da kletni prostor na Cankarjevi 5 izpraznimo, ker ga želijo sami uporabljati. Tako smo v iskanju prostora našli rešitev v stavbi, kjer ima INV sedež. Naročili smo izdelavo DIIP-a s ciljem, da načrtovano prenovo predvidoma izvedemo na začetku srednjeročnega obdobja.

V oktobru 2018 nam je Pomurska samoupravna madžarska narodna skupnost odpovedala brezplačno pogodbo o uporabi prostorov Enote Lendava. Trenutno iščemo ustrezne prostore. Enota Reka ima prostore v SKD Bazovica (Slovensko-kulturno društvo Bazovica), za kar plačujemo simbolno najemnino.

V obdobju 2019–2023 ne načrtujemo nakupa opreme v vrednosti nad 10.000 EUR.

³ V tabeli 15 »Načrtovani prihodki in odhodki v obdobju od 2019 do 2023 z realizacijo za leto 2017 in oceno realizacije za leto 2018« je višina investicije prikazana v letu 2020.

5. Kadrovska projekcija razvoja s sistemizacijo programskih in infrastrukturnih skupin za obdobje 2019–2023

V zadnjih letih se je zaradi zmanjšanja finančnih sredstev za raziskovalno dejavnost v Sloveniji in posledično zaradi manjših možnosti pridobivanja projektov število raziskovalcev na INV-ju zmanjševalo. To zmanjševanje bistveno vpliva na raziskovalne kapacitete, ki jih ima INV, kar se odraža v preobremenjenosti raziskovalcev, vpliva pa tudi na (ne)zmožnost (v časovnem pomenu) prijavljanja zadostne količine novih projektov, ki bi prinesli potrebna finančna sredstva. Prav zato je ena izmed nalog INV-ja v naslednjem srednjeročnem obdobju načrtno delati na obnavljanju kadra z zaposlovanjem mladih raziskovalcev in privabiti k sodelovanju tudi kakšnega starejšega, že uveljavljenega raziskovalca.

Da bi ostali v stiku s sodobnimi raziskovalnimi trendi in sodelovali pri njihovem nastajanju, bi morali vlagati tudi v dodatno usposabljanje in izobraževanje zaposlenih (npr. na področju metodologije raziskovanja, obdelave podatkov, dela z različnimi računalniškimi programi itd.).

Tabela 6: Zaposleni po virih financiranja, stanje na dan 1. 1. 2018 in projekcija na dan 1. 1. 2024

Viri	Realizacija 1. 1. 2018	Projekcija 1. 1. 2024
1. DRŽAVNI PRORAČUN		
2. PRORAČUNI OBČIN		
3. ZZZS IN ZPIZ		
4. DRUGA JAVNA SREDSTVA ZA OPRAVLJANJE JAVNE SLUŽBE (NPR. TAKSE, PRISTOJBINE, KONCESNINE, RTV-PRISPEVEK)		
5. SREDSTVA OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU		
6. NEJAVNA SREDSTVA ZA OPRAVLJANJE JAVNE SLUŽBE		
7. SREDSTVA PREJETIH DONACIJ		
8. SREDSTVA EVROPSKE UNIJE ALI DRUGIH MEDNARODNIH VIROV, VKLJUČNO S SREDSTVI SOFINANCIRANJA IZ DRŽAVNEGA PRORAČUNA		
9. SREDSTVA ZZZS ZA ZDRAVNIKE PRIPRAVNIKE IN SPECIALIZANTE, ZDRAVSTVENE DELAVCE PRIPRAVNIKE, ZDRAVSTVENE SODELAVCE PRIPRAVNIKE		
10. SREDSTVA IZ SISTEMA JAVNIH DEL		
11. SREDSTVA RAZISKOVALNIH PROJEKTOV IN PROGRAMOV TER SREDSTVA ZA PROJEKTE IN PROGRAME, NAMENJENA ZA INTERNACIONALIZACIJO IN KAKOVOST V IZOBRAŽEVANJU IN ZNANOSTI	19,5	23
12. SREDSTVA ZA ZAPOSLENE NA PODLAGI ZAKONA O UKREPIH ZA ODPRAVO POSLEDIC ŽLEDA MED 30. JANUARJEM IN 10. FEBRUARJEM 2014 (URADNI LIST RS, ŠT. 17/14 IN 14/15 - ZUUJFO), NE GLEDE NA VIR IZ KATEREGA SE FINANCIRAJO NJIHOVE PLAČE		
SKUPNO ŠTEVILO VSEH ZAPOSLENIH OD 1. DO 12. TOČKE	19,5	23
ŠTEVILO ZAPOSLENIH OD 1. DO 4. TOČKE	0	0
ŠTEVILO ZAPOSLENIH OD 5. DO 12. TOČKE	19,5	23

Tabela 7: Zaposleni po plačnih (pod)skupinah in trajanju zaposlitve na dan 31. 12. 2017 ter projekcija na dan 31. 12. 2023, v osebah

	Število zaposlenih na dan 31. 12. 2017			Projekcija št. zaposlenih na dan 31. 12. 2023		
	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj
POSLOVODNI ORGANI (DM plačne skupine B)	0	1	1	0	1	1
RAZISKOVALCI (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001 in brez zaposlenih po 147. členu ZDR-1)	0	13	13	0	15	15
RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (147. člen ZDR-1) (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001)	0	0	0	0	0	0
MLADI RAZISKOVALCI (DM H017002, H017003 IN H018001)	1	0	1	1	0	1
STROKOVNI SODELAVCI (DM plačne podskupine H2)	0	0	0	0	0	0
STROKOVNI DELAVCI (DM plačnih skupin oz. podskupin J1 in drugih, ki niso vključena drugam)	0	5	5	0	5	5
ADMINISTRATIVNI DELAVCI IN OSTALI STROKOVNO TEHNIČNI DELAVCI (DM plačne podskupine J2 in J3)	0	0	0	0	1	1
SKUPAJ	1	19	20	1	22	23

Tabela 8: Zaposleni po plačnih (pod)skupinah in trajanju zaposlitve na dan 31. 12. 2017 ter projekcija na dan 31. 12. 2023, v FTE

	Število zaposlenih na dan 31. 12. 2017			Projekcija št. zaposlenih na dan 31. 12. 2023		
	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj	Določen čas	Nedoločen čas	Skupaj
POSLOVODNI ORGANI (DM plačne skupine B)	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0	1,0
RAZISKOVALCI (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001 in brez zaposlenih po 147. členu ZDR-1)	0,0	11,5	11,5	0,0	15,0	15,0
RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (147. člen ZDR-1) (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
MLADI RAZISKOVALCI (DM H017002, H017003 IN H018001)	1,0	0,0	1,0	1,0	0,0	1,0
STROKOVNI SODELAVCI (DM plačne podskupine H2)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
STROKOVNI DELAVCI (DM plačnih skupin oz. podskupin J1 in drugih, ki niso vključena drugam)	0,0	5,0	5,0	0,0	5,0	5,0
ADMINISTRATIVNI DELAVCI IN OSTALI STROKOVNO TEHNIČNI DELAVCI (DM plačne podskupine J2 in J3)	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0
SKUPAJ	1,0	17,5	18,5	1,0	22,0	23,0

Tabela 9: Zaposleni po plačnih (pod)skupinah in spolu na dan 31. 12. 2017 v osebah in FTE

	Število zaposlenih na dan 31. 12. 2017 v osebah			Število zaposlenih na dan 31. 12. 2017 v FTE		
	Moški	Ženske	Skupaj	Moški	Ženske	Skupaj
POSLOVODNI ORGANI (DM plačne skupine B)	0	1	1	0,0	1,0	1,0
RAZISKOVALCI (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001 in brez zaposlenih po 147. členu ZDR-1)	7	6	13	6,5	5,0	11,5
RAZISKOVALCI – dopolnilni delovni čas (147. člen ZDR-1) (DM plačne podskupine H1, brez DM H017002, H017003, H018001)	0	0	0	0,0	0,0	0,0
MLADI RAZISKOVALCI (DM H017002, H017003 IN H018001)	0	1	1	0,0	1,0	1,0
STROKOVNI SODELAVCI (DM plačne podskupine H2)	0	0	0	0,0	0,0	0,0
STROKOVNI DELAVCI (DM plačnih skupin oz. podskupin J1 in drugih, ki niso vključena drugam)	0	5	5	0,0	5,0	5,0
ADMINISTRATIVNI DELAVCI IN OSTALI STROKOVNO TEHNIČNI DELAVCI (DM plačne podskupine J2 in J3)	0	0	0	0,0	0,0	0,0
SKUPAJ	7	13	20	6,5	12,0	18,5

Tabela 10: Struktura vseh zaposlenih raziskovalcev po nazivih na dan 31. 12. 2017 in 31. 12. 2023, v FTE

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	Število raziskovalcev na dan 31. 12. 2017 (v FTE)	Projekcija št. raziskovalcev na dan 31. 12. 2023 (v FTE)	Primerjava med letoma 2023 in 2017 (v %)
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci	2,5	2,5	100
	Starejši raziskovalci	10,0	13,5	135
	Skupaj	12,5	16	128
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci	0	0	-
	Starejši raziskovalci	0	0	-
	Skupaj	0	0	-
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci	0	0	-
	Starejši raziskovalci	0	0	-
	Skupaj	0	0	-
Skupaj	Mlajši raziskovalci	2,5	2,5	100
	Starejši raziskovalci	10,0	13,5	135
	Skupaj	12,5	16,0	128

Tabela 11: Struktura vseh zaposlenih raziskovalcev po spolu in po nazivih na dan 31. 12. 2017, v oseh

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	Moški	Ženske	Skupaj	Delež žensk (v %)
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci	2	1	3	33
	Starejši raziskovalci	5	6	11	55
	Skupaj	7	7	14	50
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci	0	0	0	-
	Starejši raziskovalci	0	0	0	-
	Skupaj	0	0	0	-
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci	0	0	0	-
	Starejši raziskovalci	0	0	0	-
	Skupaj	0	0	0	-
Skupaj	Mlajši raziskovalci	2	1	3	33
	Starejši raziskovalci	5	6	11	55
	Skupaj	7	7	14	50

Tabela 12: Struktura vseh zaposlenih raziskovalcev glede na državljanstvo na dan 31. 12. 2017, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	državljanstv o Republike Slovenije	državljanstv o držav, članic EU	državljanstv o drugih držav	Skupaj
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci	3	0	0	3
	Starejši raziskovalci	11	0	0	11
	Skupaj	14	0	0	14
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci	0	0	0	0
	Starejši raziskovalci	0	0	0	0
	Skupaj	0	0	0	0
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci	0	0	0	0
	Starejši raziskovalci	0	0	0	0
	Skupaj	0	0	0	0
Skupaj	Mlajši raziskovalci	3	0	0	3
	Starejši raziskovalci	11	0	0	11
	Skupaj	14	0	0	14

Tabela 13: Struktura raziskovalcev po starosti na dan 31. 12. 2017, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	do 24 let	25-34 let	35-44 let	45-54 let	55-64 let	od 65 let	Skupaj
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci	0	0	3	0	0	0	3
	Starejši raziskovalci	0	0	3	2	5	1	11
	Skupaj	0	0	6	2	5	1	14
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci	0	0					0
	Starejši raziskovalci	0	0					0
	Skupaj	0	0	0	0	0	0	0
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci	0	0					0
	Starejši raziskovalci	0	0					0
	Skupaj	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	Mlajši raziskovalci	0	0	3	0	0	0	3
	Starejši raziskovalci	0	0	3	2	5	1	11
	Skupaj	0	0	6	2	5	1	14

Tabela 14: Projekcija kadrovske strukture raziskovalcev po starosti na dan 31. 12. 2023, v osebah

Raziskovalni naziv	Kategorija raziskovalcev	do 24 let	25-34 let	35-44 let	45-54 let	55-64 let	od 65 let	Skupaj
Znanstveni nazivi	Mlajši raziskovalci	0		3				3
	Starejši raziskovalci	0		0	5	7	1	13
	Skupaj	0	0	3	5	7	1	16
Strokovno-raziskovalni nazivi	Mlajši raziskovalci	0						0
	Starejši raziskovalci	0						0
	Skupaj	0	0	0	0	0	0	0
Razvojni nazivi	Mlajši raziskovalci	0						0
	Starejši raziskovalci	0						0
	Skupaj	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	Mlajši raziskovalci	0	0	3	0	0	0	3
	Starejši raziskovalci	0	0	0	5	7	1	13
	Skupaj	0	0	3	5	7	1	16

Tabela 15: Sistemizacija programskih in infrastrukturnih skupin

Podatki o programu					Podatki o izvajalcih				Opombe
Šifra programa	Program	Primamo raziskovalno področje programa	Status JRZ v programu (nosilec / sodelujoči)	Obdobje	Izvajalci programa na JRZ po vlogah na programu	Število izvajalcev po vlogah na programu	Skupno število raziskovalnih ur na leto v obdobju 2019-2023 (v FTE)	Povprečno št. raziskovalnih ur na programu na osebo na leto (v FTE)	
1	2	3	4		5	6	7	8=7/6	9
P5-0081	Manjšinske in etnične študije ter slovensko narodno vprašanje	6.06	nosilec	1.1.2015-31.12.2019	vodja programa	1,0	0	0,0	
P5-0081	Manjšinske in etnične študije ter slovensko narodno vprašanje	6.06	nosilec	1.1.2015-31.12.2019	raziskovalci	14,0	5	0,4	
P5-0082	Manjšinske in etnične študije ter slovensko narodno vprašanje	6.06	nosilec	1.1.2015-31.12.2019	Skupaj	15,0	5	0,3	
I0-0017	Specializirani INDOK center za področje etničnih študij in slovenskega narodnega vprašanja	5.11	nosilec	1.1.2015-31.12.2020	vodja programa	1,0	0,5	0,5	
I0-0017	Specializirani INDOK center za področje etničnih študij in slovenskega narodnega vprašanja	5.11	nosilec	1.1.2015-31.12.2020	raziskovalci	1,0	1	0,5	
I0-0017	Specializirani INDOK center za področje etničnih študij in slovenskega narodnega vprašanja	5.11	nosilec	1.1.2015-31.12.2020	strokovno tehnično osebje	3,0	3	1,0	

Podatki o programu					Podatki o izvajalcih				Opombe
Šifra programa	Program	Primarno raziskovalno področje programa	Status JRZ v programu (nosilec / sodelujoči)	Obdobje	Izvajalci programa na JRZ po vlogah na programu	Število izvajalcev po vlogah na programu	Skupno število raziskovalnih ur na leto v obdobju 2019-2023 (v FTE)	Povprečno št. raziskovalnih ur na programu na osebo na leto (v FTE)	
1	2	3	4		5	6	7	8=7/6	9
I0-0017	Specializirani INDOK center za področje etničnih študij in slovenskega narodnega vprašanja	5.11	nosilec	1.1.2015-31.12.2020	Skupaj	5,0	4,0	0,8	
P5-0409	Razsežnosti slovenstva med lokalnimi in globalnim v začetku tretjega tisočletja	05.11	sodelujoči	01.01.2019-31.12.2024	raziskovalci	2,0	1	0,4	
P5-0409	Razsežnosti slovenstva med lokalnimi in globalnim v začetku tretjega tisočletja	05.11	sodelujoči	01.01.2019-31.12.2024	Skupaj	2,0	1	0,4	

6. Projekcija dolgoročnega finančnega načrta 2019–2023

Tabela 15: Načrtovani prihodki in odhodki v obdobju od 2019 do 2023 z realizacijo za leto 2017 in oceno realizacije za leto 2018

(po obračunskem toku)

Zap. št.	NAMEN	Realizacija 2017	Ocena realizacije 2018	Načrt 2019	Načrt 2020	Načrt 2021	Načrt 2022	Načrt 2023
1	CELOTNI PRIHODKI SKUPAJ	969.336	1.185.931	1.130.500	1.200.674	1.191.500	1.191.500	1.191.500
1.1.=1.1.1+1.1.2+1.1.3	PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	967.656	1.183.931	1.128.500	1.198.674	1.189.500	1.189.500	1.189.500
1.1.1.=sum(1.1.1.1:1.1.1.3)	PREJETA SREDSTVA IZ DRŽAVNEGA PRORAČUNA (vključno s sredstvi iz državnega proračuna iz sredstev proračuna EU)	960.049	1.169.931	1.098.249	1.174.593	1.157.500	1.157.500	1.157.500
1.1.1.1	od ARRS	899.376	938.249	938.249	995.419	986.734	978.050	978.050
1.1.1.2	od MIZŠ	4.125	184.135	90.000	129.174	60.000	60.000	60.000
1.1.1.3	od drugih neposrednih uporabnikov državnega proračuna (druga ministva, SAZU)	56.548	47.547	70.000	50.000	110.766	119.450	119.450
1.1.2	DRUGI PRIHODKI IZ SREDSTEV JAVNIH FINANC	2.607	3.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
1.1.3	DRUGI PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	5.000	11.000	28.251	22.081	30.000	30.000	30.000
1.2.=sum(1.2.1:1.2.6)	CELOTNI PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	1.680	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
1.2.1.	PRIHODKI OD GOSPODARSKIH DRUŽB IN SAMOSTOJNIH PODJETNIKOV (definicija ZGD-1)							
1.2.2.	PRIHODKI OD JAVNEGA SEKTORJA V SLOVENIJI	1.423	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
1.2.3.	PRIHODKI OD NAJEMNIN ZA POSLOVNE IN DRUGE PROSTORE							
1.2.4.	PRIHODKI IZ TUJINE							
1.2.6	DRUGO	257	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
2=2.1+2.2	CELOTNI ODHODKI SKUPAJ	998.036	1.189.827	1.130.500	1.200.674	1.191.500	1.191.500	1.191.500
2.1=sum(2.1.1:2.1.5)	CELOTNI ODHODKI JAVNE SLUŽBE	996.613	1.187.827	1.128.500	1.198.674	1.189.500	1.189.500	1.189.500
2.1.1.	STROŠKI MATERIALA	23.402	27.144	27.000	35.000	28.000	28.000	28.000
2.1.2	STROŠKI STORITEV	171.618	199.056	180.000	242.174	210.000	210.000	210.000
2.1.3	STROŠKI DELA	799.717	960.227	920.000	920.000	950.000	950.000	950.000
2.1.4	AMORTIZACIJA							
2.1.5	DRUGI STROŠKI	1.876	1.400	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
2.2=sum(2.2.1:2.2.5)	CELOTNI ODHODKI PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	1.423	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
2.2.1	STROŠKI MATERIALA	712	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
2.2.2	STROŠKI STORITEV	711	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
2.2.3	STROŠKI DELA							
2.2.4	AMORTIZACIJA							
2.2.5	DRUGI STROŠKI							
3=1-2	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI SKUPAJ	-28.700	-3.896	0	0	0	0	0
3.1=1.1-2.1	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI NA JAVNI SLUŽBI	-28.957	-3.896	0	0	0	0	0
3.2=1.2-2.2	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI NA DEJAVNOSTI PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU	257	0	0	0	0	0	0

	Kazalnik	Realizacija 2017	Ocena realizacije 2018	Načrt 2019	Načrt 2020	Načrt 2021	Načrt 2022	Načrt 2023
a=(1.1/1)*100	Delež prihodkov za izvajanje javne službe v celotnih prihodkih (v %)	100	100	100	100	100	100	100
b=((1.1.1.1+1.1.1.2)/1)*100	Delež prihodkov ARRS in MIZŠ v celotnih prihodkih (v %)	93	95	91	94	88	87	87
c=1.2/1*100	Delež prihodkov od prodaje blaga in storitev na trgu v celotnih prihodkih (v %)	0	0	0	0	0	0	0
d=1/1 _(t-1) *100	Načrtovana rast celotnih prihodkov med leti (indeks)	/	122	95	106	99	100	100
e=1.1/1.1 _(t-1) *100	Načrtovana rast celotnih prihodkov za izvajanje javne službe med leti (indeks)	/	122	95	106	99	100	100
f=((1.1.1.1+1.1.1.2.)/(1.1.1.1+1.1.1.2.)) _(t-1) *100	Načrtovana rast prihodkov ARRS in MIZŠ med leti (indeks)	/	124	92	109	93	99	100

Dolgoročni finančni načrt upošteva prihodke in odhodke po posameznih letih poslovanja. Ocena finančnega stanja v obdobju 2019 – 2023 upošteva obstoječe in načrtovane dejavnosti v programu dela ter temelji na strateških usmeritvah INV ob predpostavki doseganja zastavljenih srednjeročnih ciljev organizacije.

Ocenjujemo, da se bodo celotni prihodki v letu 2019 v primerjavi z oceno za leto 2018 znižali za 55.431 EUR oziroma 5 %. Pri oceni prihodkov so bila upoštevana navodila za pripravo 5 – letnega programa dela, tako so bila sredstva ARRS načrtovana v višini dodeljenih sredstev v letu 2018. Kljub temu načrtujemo nekaj manj sredstev iz naslova MIZŠ, saj smo v letu 2018 prejeli dodatna sredstva za pokrivanje stroškov sklepa sodišča, da raziskovalko vrnemo na delovno mesto in tudi naredimo poračun neizplačanih plač za obdobje oktober 2015 - december 2017 ter delno januar 2018. Ker določena sredstva (Interreg projekti) prejemamo z zamikom, načrtujemo, da bomo v letu 2019 delno prejeli sredstva na podlagi oddanih zahtevkov.

V skladu z nižjimi prihodki načrtujemo tudi nižje odhodke. Tako ocenjujemo, da se bodo celotni odhodki v letu 2019 v primerjavi z oceno leta 2018 znižali za 59.327 EUR oz. 5 %. Predvsem se bodo znižali stroški dela in sicer za 40.227 EUR saj smo v letu 2018 morali na podlagi sklepa sodišča izplačati neizplačane plače za obdobje oktober 2015- december 2017 in delno januar 2018. Stroški materiala in storitev se bodo v letu 2019 znižali za 19.200 EUR, kar je posledica v letu 2018 zaključenih projektov in priprav publikacij. Hkrati pa bodo stroški nižji tudi zaradi v letu 2018 zaključenega dela na posodobitvah in postavitvi strežnikov ter postavitvi nove spletne strani.

V 5-letnem obdobju INV načrtuje za 61.000 EUR oz. 5 % zvišanje celotnih prihodkov (iz 1.130.500 EUR v letu 2019 na 1.191.500 EUR v letu 2023).

Tako načrtujemo, da bodo prihodki iz naslova tržne dejavnosti na letni ravni dokaj konstantni. Načrtovani prihodki iz naslova ARRS naj bi se povečali in sicer za 39.801 EUR (iz 938.249 EUR v letu 2019 na 978.050 EUR v letu 2023), saj načrtujemo pridobitev novih temeljnih projektov. Pozitiven vpliv na poslovanje INV-ja ima tudi na novo pridobljen program, pri katerem sodelujemo. Prihodki katerih je vir MIZŠ so v letu 2019 ocenjeni na 90.000 EUR, in predstavljajo sredstva za izvajanje strokovno – razvojnih nalog in CRP-ov. Predvidevamo, da bomo konec leta 2019 oz. v začetku leta 2020 skupaj z Direktoratom za investicije začeli z investicijo z namenom pridobitve dodatnega arhivskega prostora v višini 69.174 EUR⁴. Ravno tako v obdobju 2019–2020 načrtujemo pridobitev strokovno – razvojnih nalog ter sredstev za izvedbo CRP projektov, ki so že po pogodbi tudi določena. Sredstva MIZŠ naj bi se tako do leta 2023 znižala za 30.000 EUR.

---

^{4 4} V tabeli 15 »Načrtovani prihodki in odhodki v obdobju od 2019 do 2023 z realizacijo za leto 2017 in oceno realizacije za leto 2018« je višina investicije prikazana v letu 2020.

Načrtujemo, da bomo v letu 2019 pridobili tudi manjše projekte drugih neposrednih uporabnikov državnega proračuna (USZS, MOP, SVRK,...) in sicer v višini 70.000 EUR. Tako načrtujemo, da bomo pri USZS v letih 2019 in 2020, poleg prijavljenih projektov pridobili tudi dodatna sredstva za Enoto Reka, v skupni višini 50.000 EUR. V letu 2019 zaključujemo s projektom Interreg SI – IT (SVRK), ki bo prinesel še dodatnih 20.000 EUR. Med drugimi prihodki javne službe načrtujemo sredstva v letu 2018 prijavljenega mednarodnega projekta v okviru razpisa ERC Synergy Grants 2019, ki pa bo financiran od leta 2019 dalje. Načrtujemo, da bomo v letu 2019 prejeli vsaj 28.251 EUR, leta 2020 pa 22.081 EUR. Do leta 2023 pa načrtujemo sredstva v višini 30.000 EUR, kar je za 7.919 EUR več od načrtovanih sredstev v letu 2020.

V obdobju 2020–2023 bomo prijavi še dodatne strokovno – razvojne naloge pri drugih ministrstvih (MOP, MK, MNZ). Poleg strokovno – razvojnih nalog načrtujemo tudi nadaljevanje Interreg projektov ter sodelovanje z USZS. Zaradi narave raziskovalnega dela v letih med 2021 - 2023 načrtujemo dodatno pridobitev sredstev drugih neposrednih uporabnikov proračuna. Vsebinski predlogi so načrtovani. Do leta pa 2023 naj bi se ta znesek povečal na 119.450 EUR.

Posledično z višjimi prihodki v 5-letnem obdobju INV načrtuje za 61.000 EUR oz. 5 % višje celotne odhodke (iz 1.130.500 EUR v letu 2019 na 1.191.500 EUR v letu 2023).

Načrtujemo, da bodo celotni odhodki iz naslova tržne dejavnosti na letni ravni konstantni. Celotni odhodki iz naslova javne službe se bodo zvišali za 61.000 EUR. Stroški materiala naj bi se zvišali za 1.000 EUR (iz 27.000 EUR v letu 2019 na 28.000 EUR v letu 2023), ki so pogojeni z dodatno pridobljenimi projekti. Ravno tako naj bi se zvišali stroški storitev in sicer v višini 30.000 EUR (iz 180.000 EUR v letu 2019 na 210.000 EUR v letu 2023). Ocenjujemo, da se bodo stroški dela zaradi kadrovske spremembe povečali za 30.000 EUR (iz 920.000 EUR v letu 2019 na 950.000 EUR v letu 2023). Tako načrtujemo, da bomo v letu 2019 zaposlili poslovnega sekretarja, hkrati pa konec leta načrtujemo vrnitev raziskovalca, ki je začasno opravljal delo generalnega konzula RS na Madžarskem. Ocena temelji na načrtu kadrovske konstrukcije INV.

Pripravili:

Ana Malnar

dr. Sonja Novak Lukanovič

direktorica INV